EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı Sayı: 227, Şubat 2002, 600.000 TL

Gelişmeler ve güncel sorunlar

"Stratejik ortaklığın" gerçek anlamı ve güncel sonuçları

11 Eylül sonrasının Türkiye için stratejik önemdeki temel sonucu, işbirlikçi burjuvaziyle Amerikalı emperyalist efendileri arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesi oldu. Düzen hesabına konuşan devlet yöneticilerinin, politikacıların, basın ve üniversitede görevli memurlar takımının ağız birliği halinde yineledikleri "11 Eylül sayesinde Türkiye'nin stratejik değeri daha iyi anlaşıldı" söylemi, ABD ile ilişkilerdeki bu yeni durumu ve bundan duyulan aşırı hoşnutluğu dile getirmektedir. Daha iyi anlaşıldığı söylenen olgu, Türkiye'nin ABD emperyalizmi için bölgesel önemi ve rolüdür elbette. Amerikan işbirlikçileri bununla kendi satış değerlerinin yükseldiğini düşünüyorlar ve bundan duydukları memnuniyeti aşırı bir utanmazlıkla dile getiriyorlar.

Kriz içinde debelenen ve geleceği konusunda ciddi kaygıları bulunan işbirlikçi Türk burjuvazisi, sırtını daha güçlü bir biçimde ABD'ye yaslamanın ve kaderini tümüyle ona bağlamanın kendisine kısa vadede krizden çıkış olanakları, uzun vadede ise gelecek güvencesi sağladığını düşünüyor. Bunun ise doğal olarak bir karşılığı var. Bu karşılık, Türkiye'yi çevreleyen kriz bölgelerinde, yeni gelişmelerin gerektirdiği daha ileri bir çerçevede ABD çıkarlarına aktif bekçiliktir. Bilindiği gibi ABD emperyalizmi, dünya üzerindeki hegemonyasını güvenceye almanın ve uzun süreli kılmanın tayin edici halkası saydığı Avrasya'da, uzun süreli savaşlar dizisi olarak tanımladığı bir maceraya girişmiş bulunmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'ye biçilen rol, bu macerada ABD'ye tam destek vermekten öteye, onun çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda aktif görevler üstlenmektir. Amerikan emperyalizminin temsilcisi ya da basındaki sözcüsü durumundaki birçok kimse 11 Eylül'den beri bunu açıkça söyleyip duruyor.

ABD emperyalizmi pervasızca izlediği saldırganlık ve savaş çizgisini "teröre karşı uzun süreli mücadele" olarak sunuyor. Başta cumhurbaşkanı ve başbakan olmak üzere Türkiye'yi yönetenlerse her vesileyle Türkiye'nin teröre karşı bu mücadelesinde ABD'nin yanında olduğunu, ona tam destek verdiklerini ve vermeye devam edeceklerini vurgulayıp duruyorlar. Afganistan'a karşı savaş bunda kusur etmediklerini somut olarak gösterdi. Türkiye toprakları boydan boya Afganistan'a yönelik savaşta ABD'nin saldırı üssü olarak kullanıldı (Ecevit'in ABD gezisi esnasında Amerikan basınının verdiği bilgiye göre, Afganistan'a karşı savaş boyunca Amerikan savaş uçakları Türkiye'den 4 bin kere havalandılar). Şimdi ise sırada Afganistan'da ABD hesabına bekçilik yapmak görevi var ve Türkiye'yi yönetenlerin Afganistan'daki ABD işgaline "islam ülkesi" şalı örtecek bu utanç verici role ne denli hevesli olduklarını biliyoruz.

Şimdi gündemde ABD'nin yeni ana hedefi var ve bu somut biçimde Irak olarak tanımlanmış bulunuyor. Fakat Irak'ın burada yalnızca bir hareket noktası, belli bakımlardan elverişli bir bahane olarak değerlendirildiğini, asıl hedefin ise Irak da içinde tüm Ortadoğu olduğunu biliyoruz. ABD emperyalizmi Ortadoğu'da kapsamlı ve aynı ölçüde tehlikeli hesaplarla hareket ediyor. Amaç çok yönlüdür. Petrol bölgesinde öteki emperyalistler karşısında tam bir üstünlük sağlamak; kendisi ve siyonist İsrail için engel ya da güçlük kaynağı olarak gördüğü rejimleri değiştirmek ya da hiç değilse güçten düşürmek; Filistin halkını daha ağır koşullarda bir köleci sözde barışa mecbur etmek; Kürt sorunu ve dinamiğini kendi denetimine ve hizmetine almak; ve elbette bu kritik bölgedeki gerçek ve potansiyel ilerici ve devrimci dinamikleri boğmak, anti-Amerikancı hareketi sindirmek istemektedir.

Bunlar gerçekte kapsamlı hedeflerdir ve birçok çıkarı, gücü ve devleti, her birini kendine özgü nedenlerle olmak üzere rahatsız etmektedir. Nitekim bir dizi emperyalist gücün yanı sıra çeşitli bölge ülkeleri de ABD'nin bu tehlikeli, maceracı ve aynı ölçüde hırslı girişimine muhalefet etmektedirler. Fakat ABD planlarını uygulamakta kararlı görünmektedir ve yardımına ihtiyaç duyduğu tek ülkenin Türkiye olduğunu açık açık söylemektedir. ABD Irak üzerinden Ortadoğu'ya müdahalesinde Türkiye'yi bir saldırı üssü olarak kullanmaktan öteye, savaşta bir koç başı olarak kullanmak istemektedir. Bu doğrultuda rüşvetten tehdit ve şantaja kadar her silahı kullanmaktadır. İMF üzerinden Türkiye'nin boynuna atılan boğucu kement de işte işlevini tam bu noktada göstermektedir. Ecevit'in ABD'ye gezisinin tüm gündemi ve işlevi buydu. Gezinin hemen sonrasında yüksek miktarlı İMF kredileri onaylandığına ve ABD'nin onayı olmaksızın İMF'nin bunu yapması olanaksız olduğuna göre, dayatmaların sonuç verdiğine, tüm isteksizliklerine karşı Türkiye'yi yönetenlerin buna razı edildiklerine kesin gözüyle bakabiliriz.

ABD'nin sihirli eli ya da İMF kementi

Aynı çerçevede, aynı dayatmalarla bütünlük oluşturan başka önemli gelişmeler de var. AGSP konusunda yıllardır süren ve aşılmaz gibi görünen güçlükler, ABD'nin sihirli eli değer değmez Türkiye cephesinden bir anda çözülüverdi. Hemen ardından Kıbrıs ve Ege sorunlarının çözümü gündeme girdi. Yıllardır kangrenleşmiş bu sorunlarda bir anda büyük bir yumuşama yaşandı ve birkaç ay öncesiyle kıyaslanamaz adımlar atıldı. Elbette bu şaşırtıcı gibi görünen gelişmelerin gerisinde bir kez daha ABD'nin dolaysız müdahalesi ve dayatmaları vardı.

Gizli diplomasiyle saklananları İMF ve Dünya Bankası'nın kararları bütün açıklığı ile ortaya koymaktadır. Zira tüm bu gelişmelere, Arjantin'den 1.3 milyar dolar yeni borcu esirgeyerek onu iflasa sürükleyen İMF'nin cömertçe sunduğu yeni borçlar eşlik etti (Türkiye'nin "İMF'deki kotasından yüzde 1500 daha fazla oranda" ve İMF'nin dünya ölçüsündeki toplam kredi kapasitesinin tamı tamına üçte biri kadar!..). Bu yeni borçlar yüksek faizlere ve "10 günde 10 yasa" türünden ardı arkası kesilmeyen ağır siyasal koşullara bağlanmış olsa bile, sonuçta Arjantin'den esirgenenin Türkiye'ye misliyle sunulması, bu alışılmadık cömertlik, dış politika sorunlarıyla bağlantılı bir satın alma yolu ve durumuydu.

Önden yılın diplomasi olayı olarak sunulan Ecevit'in son ABD gezisi öncesinde ve sırasında işbirlikçi cepheden üzerine en çok laf edilen konu, Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerin "stratejik ortaklık" düzeyine çıkarılmasıydı. Oysa eski başkan Clinton'un '99 Kasım'ında gerçekleşen gösterişli Türkiye gezisi esnasında bu nitelikte bir ortaklığın yıllardan beridir var olduğu açıklanmış ve bunun işlevi de, "Türkiye ve ABD'nin öncelikle Ortadoğu, Kafkaslar, Balkanlar

ve Doğu Akdeniz'de" birlikte hareket etmeleri olarak tanımlanmıştı. Bunu, anılan bölgelerde ve artı Orta Asya'da, Türkiye'nin ABD çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmesi olarak anlamak gerekirdi ve olup bitenin de somut olarak gösterdiği gibi durum tamı tamına budur. ABD işbirlikçisi ve onun çıkarlarının bölgesel bekçisi olarak Türk burjuvazisi, kriz kıskacı ve gelecek kaygısı çerçevesinde, kendisini bunun gereklerine giderek daha çok uyarlıyor. Dış politika alanındaki çözümsüz sorunlar dizisinin, 11 Eylül sonrasında ve tam da ABD'nın çıkar, tercih ve dayatmaları doğrultusunda, hızlı bir çözüm sürecine alınmış olması da bunu göstermektedir.

Böylece "stratejik ortak"lığın gerçekte stratejik uşaklık, Türkiye'yi çevreleyen bölgelerde Amerikan emperyalizminin çıkarlarına stratejik bekçilik anlamına geldiği de bir kez daha açıklık kazanmaktadır. ABD Türkiye'yi bölgedeki "en güvenilir iki müttefikinden biri" olarak görmektedir. İkincisinin İsrail olduğu ve bu ülkenin ABD'nin çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda aktif roller üstlenebilmesinin zorunlu sınırları bulunduğu düşünülürse, geriye güvenilirlikten öte en işe yarar tek müttefik olarak gerçekte yalnızca Türkiye kalmaktadır.

Daha da önemlisi, Türk burjuvazisinin yalnızca dünyanın emperyalist efendisiyle değil fakat aynı zamanda bölgenin saldırgan çıban başı ülkesi olarak siyonist İsrail ile de "stratejik ittifak" ilişkisi içinde olmasıdır. Dünyanın ve bölgenin en gerici ve saldırgan güçleriyle davranış ve kader birliği, Türk burjuvazisinin bugünkü konumudur. Bu iki olgu bir arada düşünüldüğünde ve buna bir de NATO üyeliği (önümüzdeki günlerde bunun 50. yılına giriliyor) eklendiğinde, Türk burjuvazisinin halkımız ve bölge halkları karşısında üstlendiği uğursuz gerici rolün çerçevesi daha iyi anlaşılır. Elbette o bunu gerici sınıf çıkarları doğrultusunda ve geleceğini güvenceye almak üzere yapıyor. Tam da bu aynı nedenle, ona karşı stratejik kavrayışa dayalı ciddi bir devrimci mücadele de, tarihsel ve güncel boyutlarıyla bu ilişkileri, bunun stratejik ve taktik planda ortaya çıkardığı görev ve sorumlulukları özenle hesaba katmak durumundadır.

Başta Ortadoğu halkları olmak üzere Türkiye'yi çevreleyen coğrafyada yer alan tüm bölge halklarıyla devrimci birlik ve dayanışmaya dayalı yakın ilişkiler, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı ciddi bir devrimci stratejinin olmazsa olmaz koşuludur. Günümüzün olayları, bu tür bir bölgesel devrimci birlik ve dayanışma cephesi yaratılmaksızın gelecekte emperyalizmin devrimi boğmaya yönelik saldırı ve müdahalelerini püskürtmenin ne denli güç olacağına bugünden ışık tutmaktadır.

Savaşa ve saldırganlığa karşı mücadelede Ortadoğu halklarıyla yakın ilişkiler ve eylemli bir devrimci dayanışma, dönemin en acil ve önemli görevlerinden biridir. Daha genel planda ise, başta Ortadoğu halkları olmak üzere Türkiye'yi çevreleyen coğrafyada yer alan tüm bölge halklarıyla devrimci birlik ve dayanışmaya dayalı yakın ilişkiler, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı ciddi bir devrimci stratejinin olmazsa olmaz koşuludur. Günümüzün olayları, bu tür bir bölgesel devrimci birlik ve dayanışma cephesi yaratılmaksızın gelecekte emperyalizmin devrimi boğmaya yönelik saldırı ve müdahalelerini püskürtmenin ne denli güç olacağına bugünden ışık tutmaktadır.

Güncel durumu belirleyen iki temel önemde gelişme

Bu genel çerçeveden de hareketle gelişmelerin Türkiye üzerinden daha

güncel ve somut yansımalarına geçelim. Türkiye'nin yakın geleceğinde olayların izleyeceği seyir değerlendirilirken gözönünde bulundurulması gereken temel önemde iki güncel veri var önümüzde. Bunlardan ilki, ABD emperyalizminin Orta Asya ve Ortadoğu eksenli olarak gündeme getirdiği saldırganlık ve savaş politikası; öteki ise, İMF ile imzalanan üç yıllık yeni sosyal yıkım ve kölelik anlaşmasıdır.

İlki, Türkiye'yi ABD emperyalizminin bölge halklarına karşı bir saldırı ve savaş üssü haline getirmekle kalmamakta, Irak üzerinden açıkça ortaya atıldığı gibi, onu bizzat emperyalizmin hesabına savaşa sürüklemek niyet ve hesaplarını da içermektedir. İkincisi ise, işçi sınıfı ve emekçilere yönelik saldırıların ağırlaştırılması, bunun Türkiye'yi emperyalist sömürü ve yağmaya engelsizce açacak bir dizi köleci düzenleme ve uygulamayla birleştirilmesi anlamına gelmektedir.

Türkiye'nin bugününü ve yakın geleceğini belirleyecek olan biri dışa öteki içe yönelik bu iki temel önemde olay, birbiriyle de sıkı sıkıya bağlantılıdır. Ekonomik kriz kıskacında kıvranan ve krizden çıkış adına ülkenin tüm geleceğini İMF ve Dünya Bankası'na ipotek eden Türk burjuvazisi, böylece, ABD emperyalizminin bölgesel çıkar ve ihtiyaçlarına yeni bir düzeyde hizmet etmek zorunluluğu ile yüzyüze kalmaktadır. Amerikan yönetimi açıkça İMF desteğinin sürmesi ile Irak'a yönelik bir savaşta Türkiye'den istekleri arasında dolaysız bir bağ kurmaktadır.

Kürt sorunuyla bağlantılı gerici kaygılar ve bölge ilişkilerinde yolaçabileceği öteki riskler nedeniyle Irak'a yönelik bir savaşa çok istekli olmayan Türkiye'nin yönetenleri, buna karşın, ABD'nin bu konudaki dayatmalarına direnecek güçte değiller ve bunu daha şimdiden göstermiş bulunmaktadırlar. Tarihsel bağımlılık ilişkilerinin genel çerçevesi kadar güncel ekonomik kriz ve İMF kıskacı, tüm sızlanmalarına ve aksi yöndeki temennilerine karşın sonuçta onları ABD'nin iradesine boyun eğmeye sürüklemektedir. Genel uluslararası güç dengeleri ve başka bazı gelişmeler ABD'yi Irak'a yönelik bir savaştan alıkoyamazsa eğer, Türkiye bu savaşın ana saldırı üssü olmakla kalmayacak, Türk ordusu da Güney Kürdistan sorununu bahane ederek ABD emperyalizminin hizmetinde bu savaşa bizzat katılacaktır.

Her iki sorunun bir arada Türkiye'nin iç politik yaşamındaki sonuçları ise kendini baskı, terör ve yasaklar rejiminin daha da ağırlaşması olarak gösterecektir. İşçi sınıfı ve emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarını sürekli ağırlaştıran, ülkeyi bölgede emperyalizmin saldırı ve savaş üssü haline getiren sermaye sınıfının başka bir seçeneği de yoktur. Güncel gelişmeler bunu somut olarak göstermektedir. AB makyajı çerçevesinde yapılan anayasa değişikliğinin iç yüzünün uyum yasa tasarılarıyla ortaya çıkması, Kürt halkının ana dilde eğitim türünden en masum demokratik istemleri karşısında sergilenen aşırı tahammülsüzlük ve uygulanan terör, bunun güncel örnekleridir.

İç ve dış durum, rejimde kontrollü bir yumuşama manevrasına bile olanak tanımamaktadır. Tersine, son derece gerçekçi bir tutumla burjuvazi ve onun adına ülkeyi yönetenler dizginleri sıkı tutmaktadırlar. İşbirlikçi burjuvazi, baskı ve terör aygıtını yasal ve kurumsal bakımdan güçlendirerek, işçilerin ve emekçilerin hak arama çabalarını dolaysız baskının yanı sıra hain sendika ağalarının yardımıyla boşa çıkararak, reformist solun her çeşidinin doğrudan ve dolaylı hizmetinden en iyi biçimde yararlanarak ve bu arada devrimci akımı hepten etkisizleştirerek, bugünkü denetimini korumaya çalışmakta ve yakın geleceğin çalkantılarına hazırlanmaktadır.

Güncel durumdan çıkan güncel görevler

Dışarıda ABD emperyalizminin çıkar ve

ihtiyaçlarının gerektirdiği davranış çizgisi, içerde üç yıllık yeni bir İMF saldırı programı, ve nihayet, bu iç ve dış çizginin engelsizce uygulanabilmesi için sürekli bir baskı, terör ve yasaklar rejimi... Türkiye'nin güncel durumunu ve yakın geleceğini karakterize eden politik saldırı tablosu kabaca budur.

Bu güncel durum önümüze, güncel görevler olarak; emperyalist köleliğe, saldırganlığa ve savaşa karşı anti-emperyalist mücadeleyi; emekçileri daha ağır bir perişanlığa sürükleyen İMF saldırı programına karşı iktisadi ve sosyal istemler uğruna mücadeleyi; ve nihayet, baskı, terör ve yasaklar rejimine karşı temel demokratik hak ve özgürlükler mücadelesini koymaktadır.

Bu çok yönlü mücadeleler gerçekte organik bir bütündür. Bunlar güncel planda yürüyen aynı sınıfsal saldırının farklı boyutlarına karşılık düşmektedirler ve zorunlu olarak birlikte ele alınmak durumundadırlar. Olayların seyri belli bir anda birinden birini nispeten ön plana çıkarsa bile, bu ötekilerin önemini hiçbir biçimde ortadan kaldırmaz.

Öte yandan, bu mücadelelerin kesiştiği ana sınıfsal hedefler, işbirlikçi burjuvazi ve onun sırtını dayadığı emperyalizmdir. Bu nedenledir ki, birbirinden koparılamaz bu görevler ancak devrimci iktidar mücadelesi bakışaçısıyla ele alındığı ölçüde devrimci bir anlam taşıyabilir, devrimci sürecin ilerletilmesi sonucunu doğurabilirler.

Devrimci iktidar perspektifine dayalı bu bütünselliğin ilkesel ve pratik önemi, reformist sol akımların mevcut konumu üzerinde daha iyi anlaşılabilir. Reformist akımın farklı bileşenlerine daha yakından bakıldığında, onları karakterize eden ayırdedici davranışın, tam da bu güncel görev alanlarından birinden birini kendileri için başlı başına bir mücadele platformu haline getirmeleri olduğu görülür. Dahası, tam da reformist konumlarından bekleneceği gibi onlar, bu sınırlı hedef ve görevlerin gerçekleşmesinde dahi düzen güçlerine ya da kurumlarına bel bağlarlar.

Bunu bu akımlar üzerinden somut olarak örnekleyebiliriz de. Dönemsel anti-emperyalist görevlerin son derece dar bir burjuva milliyetçi yorumu bize Perinçekçi İP'i verir ve bu çevrenin tüm gelecek beklentisi, düzen ordusu destekli parlamenter hayaller üzerine kuruludur. 28 Şubat şakşakçılığı ve ordu yalakalığı bu konum ve tutumun somut bir ifadesidir. Güncel boyutlar içine sıkıştırılmış bir ekonomik ve sosyal haklar mücadelesi bize liberal işçi politikacılığının temsilcisi olarak EMEP'i verir ve yılların açıkça gösterdiği gibi onun tüm hesapları da sendika bürokrasisi üzerine kuruludur. Hararetli EP kuyrukçuluğu, üstelik döne döne yaşananlara rağmen bu çizginin ısrarla sürüdürülmesi, somutta karşılıksız kalması baştan kesin olan bu hesabın bir ifadesidir. Pratikte boş laf olarak kalan burjuva liberal sınırlarda bir demokrasi mücadelesi ise tamı tamına ÖDP demektir ve rejimin yumuşamasından umudunu keseli beri o tüm umudunu artık içerde sosyal-demokrasiye ve dışarda AB emperyalizmine, onun "Kopenhag Kriterleri"ne bağlamıştır. Bu ise onun tümden işlevsizleşmesi ve gereksizleşmesi demektir. Nitekim uzun zamandır bir iç kriz içinde bulunması, şu günlerde bir iç çözülme yaşaması da bu akibeti teyid etmektedir. Türk devletine teslim olmuş ve onu bir şeylere yöneltebilsinler diye de tüm umudunu ABD ve AB emperyalizmine bağlamış PKK'yı ÖDP'nin yanına, solculuğu gitgide seyirlik bir yarı-aydın oyununa çeviren SİP-TKP'yi ise EMEP ile Perinçekçi İP arasında bir yere koydunuz mu, günümüz reformist akımlar tablosunu da tamamlamamış ve yerli yerine oturtmuş olursunuz.

Bu kadarını söylemişken şunu da ekleyelim. Bu akımların her biri, izledikleri çizginin somut durumuna göre burjuvazinin şu veya bu kesimine, burjuva düzenin şu veya bu kurumuna bel bağlıyor olsalar bile, tümünü kesen ortak bir payda

var ve bu burjuva parlamentarizmidir. Sonuçta orta sınıf karakterli akımlar olarak düzenle ve devletle barışıktırlar (ya da artık bu çizgiye gelmişlerdir) ve temel siyaset yöntemi ve aracı olarak burjuva parlamentoculuğunu esas almaktadırlar. Bugünkü güç ve konumları onlara bu olanağı vermese de (ve belki içlerinden bir ikisi hariç hiçbir zaman vermeyecek gibi görünse de) sonuçta bu böyledir.

Reformist sol ve sendika bürokrasisi, bugün kitle hareketinin önünü tıkayan, onun gelişme dinamiklerini felce uğratan iki temel odak durumundadırlar. Bu nedenle, bunların her birine karşı kendi konum ve özelliklerinin gerektirdiği türden bir sistematik mücadele vermek, dönemin devrimci görevlerini başarıyla üstelenebilmenin ve kitle mücadelesini geliştirebilmenin zorunlu koşuludur. Geleneksel küçük-burjuva devrimci akımların yaşamakta olduğu gerileme ve çözülme, yaşadıkları tüm çürümeye rağmen reformist akımlara kendiliğinden bir alan açıyor. Onları tuttukları alanlarda geriletmek, olayların etkisiyle gitgide yırtılan maskelerini tümden düşürmek, içinden geçmekte olduğumuzun dönemin en önemli ve öncelikli görevlerinden biridir.

Terbiye edilerek denetim altına alınan güçler tablosu

Güncel siyasal tabloya bakarken, paradoksal gibi görünen temel önemde bir gerçeği de gözönünde bulundurmak durumundayız. Bir yanda kriz içinde debelenen, İMF'den üç kuruş yeni kredi alabilmek için onun en onur kırıcı dayatmalarını bile harfiyen yerine getiren, kendisi için getirebileceği ağır risklere rağmen ABD'nin çıkar ve ihtiyaçlarına dayalı bir savaşa katılmak akıbetiyle yüzyüze bulunan acz içinde ve iflas halinde bir düzen ve devlet gerçekliği var. Fakat öte yandan, bu aynı devlet ve düzen, bugün işçi sınıfını ve emekçileri büyük ölçüde kontrol edebilme başarısı göstermekle kalmamakta, yanı sıra, özellikle 28 Şubat müdahalesinden beri, kendisine muhalif ya da kendisi için şu veya bu ölçüde sorun ve sıkıntı kaynağı oluşturan çeşitli akımları büyük ölçüde terbiye etmeyi ve denetim altına almayı da başarmış bulunmaktadır.

Bu ikinci durumu somut olarak örnekleyelim.

'90'lı yılların ilk yarısında rejimin iç dengeleri bakımından ciddi bir sıkıntı kaynağı haline gelmiş dinsel gericilik gelinen yerde artık büyük ölçüde terbiye edilmiş, dahası, üstelik bir de birbirleriyle uğraşan iki parti halinde bir bölünmeyle yüzyüze bırakılmıştır. Dinsel gericiliğin bu iki partisi artık birbirlerini daha çok suçlayıp karalayarak burjuvaziye ve onun adına ülkeyi yöneten gerçek güç odaklarına yaranmaya çalışmaktadırlar.

'80'li yılların ortasından yakın zamana kadar rejim için en büyük sorun oluşturan Kürt hareketi ise, PKK üzerinden en utanç verici bir teslimiyet çizgisine çekilmiş, gelinen yerde neredeyse tümüyle zararsız hale getirilmiştir. İmralı teslimiyetiyle birlikte, PKK'nın Kürt halk kitleleri üzerindeki etkisi ve denetimi düzen ve devlet için artık bir tehlike olmaktan çok bir imkana dönüşmüştür. Bu imkanın verdiği bir pervasızlıkladır ki, rejim artık Kürt halkının en masum kültürel hak istemlerini bile en kaba bir tutumla reddebilmekte, bunu baskı ve terörle karşılayabilmektedir.

Üçüncü bir örnek sendika bürokrasisinin durumudur. Sendika konfederasyonları ve bağlı sendikalar, özellikle 28 Şubat'la birlikte gerçekleştirilen manevraların ardından, bugün artık her açıdan sermayenin ve devletin denetimi altındadırlar. Bundan da öte içlerinden bazıları (somut olarak Türk-İş) artık devletin güdümlü ve uyumlu uzantısı olarak hareket etmektedirler. Bugün ÖDP'nin tepesini tutan liberal soysuz takımının da özel çabası ve katkısıyla, önceki yıllarda bir ölçüde olsun mücadele etkeni olan KESK de bugün

sendika bürokrasisinin geneliyle bu aynı konumu paylaşmaktadır.

Sol hareketle devam ediyoruz. Reformist akımların tümü bugün tam olarak düzenin icazet sahası içine çekilmişler ve düzen için artık hiçbir sorun oluşturmayacak düzeyde terbiye edilmişlerdir. Geride kalan yıl içerisinde gerçekleşen F tipi saldırısı, düzenin bu doğrultuda ne büyük bir mesafe katettiğini bu akımların utanç verici tutumları üzerinden somut olarak gösterdi. Reformist sol partilerin istisnasız tümü de gelinen yerde artık her türlü devrimci düşünce, değer ve kaygıdan tamamen kopmuşlardır.

Geleneksel devrimci-demokrat sol akımlar ise bir başka yoldan düzen için sorun olmaktan gitgide çıkmaktadırlar. '90'lı ilk yıllarda şu veya bu ölçüde toparlanma başarısı gösteren bu akımlar, '90'lı yılların ikinci yarısından beri sürekli bir gerileme içindeydiler ve gelinen yerde içlerinden bazıları siyasi yaşamdan gitgide silinmektedirler. Herşeye rağmen tutunmaya çalışanların ise, yaşadıkları ağır tıkanıklığı ve iç sıkıntıları bir dönem için olsun aşabileceklerini gösteren ciddi ve inandırıcı bir belirti yoktur ortada.

Aşılamayan yapısal zaafların ve devletin fiziki tasfiyeden öteye amaçlara dayalı sistematik saldırılarının geleneksel sol akımlar üzerindeki ağır tahribatı bugün artık çok daha iyi görülebilmektedir. İçlerinden bazıları, düne kadar kendilerine mevcut akıbeti yaşatan temel etkenlerden biri tam da bu değilmişcesine, bugün yeniden utangaçça Kürt hareketinin kuyruğuna yapışarak tutunmaya çalışıyorlar. Fakat bu onlar için bir çıkış yolu olmak bir yana, bunda ısrar ederlerse, tasfiyeci uçurumun dibine boylu boyunca yuvarlanmalarından başka bir sonuç yaratmayacaktır.

Netleşen tablo ve doldurulmayı bekleyen boşluk

Büyük ölçüde son 4-5 yılda, yani tam da ekonomik ve sosyal krizin daha da ağırlaştığı bir zaman kesitinde yaratılan bu tabloya toplu olarak bakıldığında, sonuç düzen payına kuşkusuz önemli bir başarının göstergesidir. Fakat bu sorunların çözülmesi değil, yalnızca bu sorunlarla bağlantılı olarak oluşan akımların denetim altına alınması anlamına gelen bir başarıdır. Sorunlar ise yerli yerinde durmakta, dahası gitgide ağırlaşmaktadır.

Bu akımlar üzerinde kurulmuş denetim kısa vadede kitlelerin de denetim altında tutulması gibi bir sonuç yaratsa bile, bu geçici bir durum olmaya mahkumdur. Zira soruna bir başka yanından bakıldığında, buradaki başarının yeni sorunlar için bir zemin anlamına da geldiğini görmek güç değildir. Bu denli kolay terbiye edilmiş bir dinsel gericilik, ihanetini bu denli kaba biçimde sergileyen bir sendika bürokrasisi, adını ve varlık nedenini bile inkar noktasına düşürülmüş bir Kürt hareketi, düzen icazetinin dar cenderesine sıkıştırılmış bir reformist sol partiler gerçekliği, aynı zamanda, tümü de düzenin hizmetindeki bu akımların kitleler nezdinde inandırıcılıklarını gitgide yitirmeleri anlamına da gelmektedir.

Bunu, tablonunun giderek netleşmesi, yüzlerdeki maskelerin düşmesi, gelişmelerin etkisi altında her akımın giderek yerli yerine oturması olarak da tanımlayabiliriz. Bu ise, görev ve sorumlulukların hakkını veren gerçek bir devrimci alternatifin hızla güçlenmesi için koşulların olgunlaşması demektir.

Partimiz yalnızca genel misyonunu değil, fakat dönemsel sorumluluğunu da bu tablo üzerinden daha derinden duymakta ve kavramaktadır. Sahte alternatiflerin şu veya bu nedenle güç ve itibar kaybettiği bir dönemde, gerçek devrimci sınıf alternatifini temsil eden bir parti olarak öne çıkmanın tam zamanıdır ve partimiz sağladığı gelişme birikimiyle buna her zamankinden daha çok hazır durumdadır.

EKİM

Zor dönemin olanakları ve sorumlulukları

Düzenin en ufak bir muhalefete dahi tahammül edemediği bir süreci yaşıyoruz. Özellikle İMF-TÜSİAD programının iflasını tescil eden kriz (Kasım 2000 ve Şubat 2001 çöküntüleri) sonrası süreç, herhangi bir muhalefetin kaldırılamamasının nesnel zeminini oluşturuyor. Çok yönlü saldırıların yıkıcı sonuçlarını an be an iliklerimizde hissediyoruz. Alanlara çıkabilen, fakat siyasallaşma düzeyi pek ileri olmayan kitleler bile, "topyekün saldırı" diye isimlendiriyor yaşanılan durumu. Saldırının en belirgin ayaklarından birini devletin sistematik baskı ve terörü oluşturuyor. Ve elbette bunun başlıca fiziki hedefi yine devrimci siyasal çalışma ve devrimci yapılardır.

Sermaye iktidarının azgınlaşan sürekli saldırılarına karşın, sınıf ve emekçi kitlelerde anlamlı bir hareketlilik yaşanmıyor. '90'lı yıllar boyunca, sık sık yaşansa bile kısa zamanda sönümlenen kitlesel (fakat mevzi) patlamalar dışta tutulursa, sınıf ve emekçi hareketinin gidişatında bir değişiklik söz konusu değil. Kitle hareketi geri ve parçalı karakterini koruyor. Tabloda değişen belki de tek olgu, patlama dönemlerinde ortaya çıkan olanaklar zemini üzerinden güç toplayan sol hareketin gelinen yerde bir hayli güç kaybına uğramış olmasıdır. Bu, devlet teröründe bir hafiflemeyi getirmiyor tabii ki. Tersine, baskı ve terörün belli güçlere/alanlara dönük olarak daha da yoğunlaştırılması sözkonusu. Örneğin legal alana yönelik saldırılar, zindan katliamları...

Zorlu koşullar, partinin sorumluluklarının ağırlaşması demektir. Düşmana verilebilecek en anlamlı ve geriletici yanıt, en küçük bir olanağı dahi güce dönüştürmek, devrimci faaliyete olağan dönemlerden daha büyük bir ısrarla asılmaktır. Kitle hareketinin gidişatını ve yoğun terörü vb.'ni elbette gözardı edemeyiz. Bu koşullarda örgütsel iç yaşam, güvenlik vb. alanlarda en tam ilkeli ve tutarlı bir tutum sergilenmek durumundadır. Örgütsel gücün varolan düzeyini ayakta tutabilmek için azami çaba gösterilmelidir. Zira bu alandaki kayıplar çalışmada da yansımasını bulacak, bizim koşullarımızda büyük boşluklar doğuracaktır. Fakat bu asla bir içe kapanma sonucu doğurmamalıdır. Tersine, ayakta kalmanın ve gücü büyütmenin yegane sağlıklı zemini devrimci faaliyettir. Komünist İşçi Partisi için bunun adı, siyasal sınıf çalışmasıdır.

Partili düzeye yakışır bir siyasal sınıf çalışması için gerekli örgütsel güç ve olanaklara sahip olduğumuzu iddia edemeyiz. Halihazırda sınırlı güçler üzerinden sürdürüyoruz çalışmamızı. Bu, kesinlikle birkaç yıl önceki durumumuzla yapılan bir kıyaslamadan çıkarılan bir sonuç değil, dönemin ihtiyaçlarını karşılamak çerçevesinde bakıldığında kolaylıkla görülebilecek bir durumdur. Kuruluş Kongresi sonrasında verdiğimiz kayıplar büyük önem taşısa da, bugün bu kayıpların yarattığı sorunları önemli ölçüde geride bırakmış bulunuyoruz, boşluğu tümüyle telafi edebilecek durumdayız.

Çalışma yürüttüğümüz alanlarda düne göre çok daha nitelikli olanaklar birikmiştir. Yürütülen genel propaganda-ajitasyon faaliyetine olan ilgi, kitle bağlarının (düzeyi elbette önemlidir, ancak kazanmak gibi bir sorunu olan yapı için varlığı hayatidir) yaygınlığı, platform girişimlerinin aldığı mesafe, etkinliklerimize katılımın nicelik ve niteliksel düzeyi vb. olgular bunu göstermektedir. Öte yandan, sınıf çalışması içindeki güçlerimiz, genelde devrimci sınıf kimliğini belli ölçülerde taşıyan emekçi kökenli güçlerdir.

Bunlarla birlikte, zorluğu bir yana nesnel koşullar da belli avantajlar sunmaktadır. Kitle hareketinin değişmeyen gidişatına rağmen, özellikle son birkaç yılın İMF-TÜSİAD tasarıulı iktisadi-sosyal saldırıları ve bunların sürekliliğini sağlamak için yaratılan ve beslenen siyasal atmosfer, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerde önemli bir öfke ve birikime yol açmıştır. Düzene ve geleceğe dair umutlar neredeyse yok olmuştur. Bunun kendisi, işçi ve emekçilerin hiç değilse belli kesimlerinde (ki bizim de önem verdiğimiz, yöneldiğimiz örgütlü kesimlerdir) bir çıkış ve mücadele arayışı yaratmaktadır. Buna dair çarpıcı örneklerle platform vb. işçi toplantılarında karşılaşmaktayız.

Kısacası, hem öznel hem de nesnel planda önemli imkanlar birikmiş durumdadır. Zorlu koşullar ve potansiyelin durağanlığı bizi aldatmamalıdır. Birincisi, zorlu koşullar yüklerden, zaaf ve zayıflıklardan arınmanın, örgütsel yaşamdaki boşluk alanlarından sıyrılmanın, yeniden inşayı daha sağlam ve güçlü temeller üzerinde geliştirmenin tetikleyicisidir. İkincisi, potansiyel imkanlar, sebatkar bir sistemli yönelişle hareketlendirilebilecek, güce dönüştürülebilecek olgunluktadır.

Ayrıca elimizde, o güne kadarki birikimimizi yeni bir düzeyde sentezleyen teorik-programatik, ideolojik-politik, taktik-örgütsel vb. tüm alanlarda bir niteliksel sıçrama anlamına gelen Kuruluş Kongresi ürünleri var. Bu açıdan herhangi bir konuda eksiklikten söz edilecek bir durum sözkonusu değildir.

Bu verili koşullar, hayati önem taşıyan bir organizasyonun içiçe geçmiş parçalarındaki davranışlarımızı da belirleyecektir elbette.

Öncelikle kurumsallaşmak ve bu zemin üzerinde tanımlı ilişkileri eğitmek, bir nevi kadrolaşmak sorunu var. Kurumsallaşmak, varolan güç ve imkanların her düzeydeki organizasyonunu, kolektiflerin geliştirilmesini anlatır. Bu, örneğin bölge organlarının, mahalli komitelerin oluşturulmasıdır; ajitasyon-propaganda ve pratik çalışma birimlerinin kurulmasıdır; eğitim grupları oluşturmaktır; fabrika hücrelerine götürecek ara örgütsel araçlar yaratmaktır; konumlanmak, güvenlik araçlarını yaratmak, mali sorunları çözmektir, vb. Çalışma içindeki yoldaşlarımız ancak bu zemin üzerinde partili düzeye yaraşır bir nitelik yakalayabilirler.

Eğitimin özel bir yanı da, önceliklerin tespit edilip, her bir kadro ve kadro adayının parti birikimi ve marksist eserler üzerinden sürekli olarak donatılmasıdır. Yeri gelmişken, bunu salt bireysel çabaya bırakılabilecek bir alan olmadığını hatırlatmakta fayda var. Bireysel çabada en ileri düzeyde verim, ancak kolektif bir yönelişle yaratılan sağlam zemine dayanılarak alınabilir.

İkinci olarak, çalışma alanına (bölgeye) yönelik hedefli ve sistemli çalışma sorununa eğilmek durumundayız. Her mahalli alan kendine göre özgünlükler taşır. Alanı bütünlüğü içinde değerlendirmek, iktisadi, sosyal, siyasal tablosunu oluşturmak, stratejik konumdaki üretim birimlerini iyi seçmek, kazanılması ve oluşturulması gerken mevzileri (sendikalar, dernekler, DKÖ'ler, yerel yönetimler) tespit etmek, dışımızdaki siyasal güçlerin durumunu gözlemlemek vb; mahalli çalışmanın yürütücüsü organın temel önemdeki sorumluluğudur. Hedefli ve sistemli çalışma, taktik ve stratejik öncelikleri gözetecek tarzda, güçlerin tanımlanmış hedeflere sabırlı ve ısrarlı bir yönelişi anlamına gelir. Bunu bir parçası olarak da her bir yoldaşın belirli bir sorumluluk ve görev alanı olmalıdır. Dağıtıcı, sonuç almaktan uzak, geriye düşürücü bir tarzdan ancak böyle kurtulunabilir.

Ve nihayet, ne kadar bu ikinci sorunun içinde yer alsa da, önemli olduğu için ayrı ele alınması gereken bir nokta var: Alana yönelik bir taktik politika oluşturmak, daha doğru bir deyimle partinin dönemsel ve güncel taktik politikasını alana özgülleştirmek ve hayata geçirmek sorununu çözebilmemiz gerekiyor. Bu, elbette ilk iki sorunda mesafe katetmekle mümkün. Fakat hem kurumsallaşma, hem de hedefli-sistemli bir faaliyetin varlığını koruyabilmesi ve gelişmesi için de politikayı özgülleştirip hayata geçirebilmek, kısacası taktik politika alanında ustalaşmak gerekiyor. Kapsamlı bir sorun olduğu için burada değinebilecek

durumda değiliz. Taktik politika ne demektir, politikayı özgülleştirmek ne demektir, taktik politika nasıl özgülleştirilir sorularının ve taktiğe dair her tür sorunun yanıtı hayli ayrıntılı olarak *Kuruluş Kongresi Belgeleri/ Devrimci Taktiğin Sorunları* kitabında ortaya konulmuştur. Bu kitaptaki tartışma ve değerlendirmelerin sistemli bir eğitimin konusu edilmesi yeterli açıklığı sağlayacaktır.

Mahalli çalışma açısından önemli bir noktayı daha vurgulamak gerekiyor. Zorlu dönemde ilişkileri tanımlı hale getirmenin, kitle bağlarını çoğaltmanın ve güçlendirmenin önemini kimse yadsıyamaz. Şayet altını çizdiğimiz üç önemli alanda asgari bir başarı yakalayabilirsek, bu önemli noktada da mesafe katedebileceğiz. Göz önünde bulundurmamız gereken şey, yaklaşımda esnek, yapıcı ve kazanıcı olabilmektir. Öyle insanlar vardır ki, bugün için hareketsiz olsalar bile, bizim etkimizde olmaları gelecekte ya da herhangi bir andaki hareketlilikte bize çok önemli olanaklar sunabilir. Bu tür işçi-emekçi ilişkilerine "bundan adam olmaz" diye bakmamalı, ilgimizi esirgememeliyiz. Öte yandan öyle ilişkiler vardır ki, tanımlı hale getirebileceğimiz uygun momenti yakalayamadığımız için (erken davranmak, geç kalmak) kaybetmemiz işten bile olmaz. Esnekliği ve isabetli yaklaşımı göstermek, pratik içindeki yoldaşların önemli bir sorumluluğudur.

Zor dönemi göğüslemek, sermaye iktidarını geriletmek, süreci kazanımlarla örmek (mevzi kazanmak, kadrolaşmak, devrimci sınıf temeline oturmak); örgütsel alandaki boşlukları doldurmakla, hedefli ve sistemli çalışmayla ve taktik politikada ustalaşmakla mümkündür.

İdeolojik-teorik eğitim...

(Baştarafı s.13'de)

yapabilmek için dünyada ve ülkemizde taban örgütlülükleri konusundaki olumlu ve olumsuz deneyimleri içeren kaynaklara ulaşmalı ve bunları önümüze çekmeliyiz. Kendi deneyimlerimizi ve sınıf mücadelesinin geçmiş birikimini gözden geçirmeliyiz. Rusya'da sovyetler, İtalya'da işçi konseyleri vb. başka deneyimleri bilmek, sorunu daha iyi kavramamızın, daha etkili müdahalelerde bulunmamızın imkanlarını genişletecektir.

Üçüncüsü, doğal olarak bu kolektif eğitim, teorik ve ideolojik meselelerle, partinin politik çizgisinin kavranmasıyla ve genel güncel gelişmelerle sınırlı olamaz. Bunların yanısıra, mücadelenin gerektirdiği her türden önemli-önemsiz pratik beceri ve yetenekleri kazanmak da kolektif eğitimimizin bir parçasıdır. Örneğin, propaganda ve ajitasyon temel önemde bir çalışma aracımızdır. Sınıfı örgütlemek ise örgütçülükte ustalaşmayı gerektirir. Çalışmamızın etkisini ve kapsamını geliştirmek bu alanlarda yetkinleşmemize bağlıdır. Bu ise, tek tek bireylerin yeteneklerinin ötesinde kolektiflerin çözmesi gereken bir sorundur.

İhtiyaçlar daha da uzatılabilir. Önemli olan bunları belirlemek, çabamızı sınıfın örgütlenme ve mücadelesinde ortaya çıkan bu sayısız ihtiyacı karşılamaya yoğunlaştırmaktır. Bu konuda verili olanla yetinmemek, her olanaktan yararlanmaktır. Teorik, ideolojik ve her türden eğitime duyduğumuz ihtiyaç, bugünkü sınırlarda da anlaşılamaz. İşçi sınıfının iktidar mücadelesi için ihtiyaç olan herşeyi edinmek, öğrenmek eğitimimizin temel konusudur.

İdeolojik-teorik eğitim sorunu

Devrimci sınıf, devrimci teori, devrimci pratik ve parti

Siyasal mücadele sahnesine çıktığımız andan itibaren devrimci sınıf, devrimci teori ve devrimci pratik arasında, birbirlerine kopmaz biçimde bağlı ilişkiye çok özel bir vurgu yapıyoruz. Proletaryanın iktidarı alması ve sürdürüp geliştirebilmesi için bu ilişkinin doğru kurulması, gereklerinin hakkıyla yerine getirilmesi gerekiyor. Aralarındaki diyalektik ilişkiyi gözetmeksizin bileşenlerinden herhangi birine verilecek ağırlığın, şekilsiz ve zaaflarla dolu örgütlenme ve mücadele anlayışlarına, çeşitli sapmalara yol açması, niyetlerden bağımsız olarak, kaçınılmazdır. Sınıf dışılık ya da sınıf kuyrukçuluğu; teorik darlık ve kısırlık ya da pratikten ve sınıf zemininden kopuk teorik arayış ve sapmalar; dar pratik pratikçi bakış ve tutumun herşeyin önüne konulması ya da pratiğin gerektiği kadar önemsenmemesi... Tüm bunlar, sözkonusu ilişkinin mücadelenin toplam ihtiyaçları doğrultusunda karşılanamamasının yolaçtığı olağan sonuçlardır. Kuşkusuz teori ile pratik arasında her zaman bir açı farkı olacaktır ve bu son derece olanağandır. Burada değinmek istediğimiz sorun ise daha farklı bir içeriğe sahiptir.

Sınıfın devrimci komünist partisi olma iddiası, yukarıda altını çizdiğimiz bütünlüğü gözeten bilinçli bir çabanın ürünü olarak bir varlık ve adına yaraşır bir kimlik kazanabilir. Parti tam da bu nedenle, bu ihtiyacı karşılamak için vardır: Sınıfı devrimci teori silahıyla donatmak, onu örgütlemek ve iktidar mücadelesine sevk etmek... Parti hem sınıfı örgütlemenin, hem de teori ile pratiğin bütünlüğünü sınıf zemininde sağlamanın vazgeçilmez aracıdır. Ne aydınca teorik çabalar, ne de teoriyi önemsemeyen dar pratikçi devrimcilik anlayışı sınıfın ihtiyaçlarına yanıt olabilir. Her üç alana da ayağını sıkı sıkıya basmayan, bu alanlardaki ihtiyaçları ve görevleri karşılamayan bir parti, gelişip büyüyemeyeceği gibi bir dizi zaafa düşmekten de kurtulamaz. Bir partinin önderliğinde birleşip mücadele edemeyen, devrimci teorinin silahlarıyla donanmayan bir sınıf da iktidarı alamaz. Hep vurgulandığı gibi, proletarya devrimci teoride silahlarını bulur, devrimci teori gücünü proleter sınıf mücadelesinden alır.

Bütünsel bir militan devrimci sınıf kimliği için ideolojik-teorik eğitim

Bu söylediklerimiz devrimci siyasal kişilik ve kimlik için de geçerlidir. Daha doğrusu, yukarıda söylediğimiz ilişkiler alanı devrimci kimlik-kişilikte ve pratikte somutlanır. Devrimci sınıf zemini, devrimci ideolojik-teorik gelişim ve devrimci sınıf pratiği, sınıf devrimcisi kimliğin temel köşe taşlarıdır. Birindeki bir zaaf ya da eksiklik, bu kimlik ve kişiliğe, siyasal pratiğin kendisine de doğrudan yansır. Devrimci kişilik ve kimliği, devrimci teorik birikimi edinmek ise bir eğitim sorunu, bir mücadele konusudur. Bu tarzda bir eğitim için doğru yöntemi kavramak ise sorunun devrimci çözümünün olmazsa olmaz adımıdır. Bu yöntemi edinmek devrimcileşmek demektir. Örgütlü sınıf devrimciliği ise bundan daha fazlasını gerektirmektedir.

İşçi sınıfını devrimci ideolojiyle silahlandıracak olan, partinin militanları, onların yürüttüğü bilinçli ve hedefli sınıf çalışmasıdır. Demek ki öncelikli olan, bir partinin ve onun militanlarının bu yeterlilik düzeyine ulaşması, devrimci teoriyi, pratik deneyim ve becerileri kazanmasıdır. Bu olmadan teori asla kendi başına mücadeleye kılavuzluk işlevini yerine getiremez. Zira

öncülük ve kılavuzluk, dosdoğru pratik bir sorundur. Bunu pratikte çözmek için ise partiye, partili mücadeleye ihtiyaç duyulur.

Nasıl ki parti bu anlamıyla sınıfın kollektif iradesini yansıtmak, ona öncülük etme nitelikleriyle donanmak ve sınıf mücadelesinin tarihsel hafızası olmak durumundaysa, parti militanları da bu kollektif iradeyi ve tarihsel birikimi kazanmak, hayata geçirmek ve geliştirmekle sorumludur. Açıktır ki biz teoriyi donmuş ve değişmez, herşeye uygulanır dört dörtlük şablonlar olarak anlamıyoruz. Teorik eğitimi de kendi başına bir amaç olarak görmüyor, mücadelenin diğer alanlarındaki bağlarından koparmıyoruz. Öte taraftan teoriyi hiçbir biçimde küçümsemiyor, onu sınıf mücadelesinin canlı kılavuzu olarak ele alıyoruz. Teoriyi ve teoriye duyulan ihtiyacı tamamlanmış bir şey olarak da görmüyoruz. Teoriyi, ideolojik-teorik eğitimi bilinçli ve hedefli sınıf mücadelesi ile bağı içinde ele alıyoruz. Eğitimi ise bir takım kitabi bilgilerin edinilmesine indirgemiyoruz. İşçi sınıfı zaten kendiliğinden bir bilince sahiptir, kendiliğinden bir mücadele sürdürmektedir. Bu haliyle her türden sınıf dışı olumsuz etkilere ve akımlara (ekonomizm, reformizm, sendikalizm vb.) açıktır. Devrimci teoriye ve ideolojik-politik eğitime duyulan ihtiyaç tam da bu nesnelliğin sonucunda ortaya çıkıyor. Militan sınıf devrimcisi olmak, sınıfın örgütlenme ve önderlik ihtiyacına yanıt vermek kaçınılmaz olarak böyle bir eğitim disiplinini gerektiriyor.

Partinin birikimine yaslanmalı, mücadele okulundan öğrenmeliyiz

Teorik gelişmeyi ve eğitimi sınıf mücadelesinin, işçi sınıfının bir ihtiyacı olarak ele alıyoruz. Kendi eğitimimizi de bu amaç ve ilişki düzleminde kuruyoruz. Bu asla kitabi ve tek yönlü bir eğitim demek değildir. En geri durumunda bile işçi sınıfından, onun mücadele pratiğinden öğreneceğimiz çok şey vardır. Sınıftan, sınıf mücadelesinin pratiğinden öğrenmeyenlerin ona öğretecekleri bir şeyleri de olamaz. Zira, "öncelikle öğretenlerin-eğitenlerin öğrenmeye-eğitilmeye ihtiyacı var"dır. Bunu da ancak sınıfın partisinin birikimini edinerek, onu kendisine dayanak yaparak, bilinçli ve hedefli bir faaliyet yürüterek edinebiliriz. Kısacası, hayatın ve mücadelenin canlı bilgisidir, sınıfın eğitimidir bize gerekli olan. Bunun yolu da öncelikli olarak örgütlü-partili kimliği edinmekten geçiyor.

Partimizin ideolojik-teorik birikiminin, bunun ürünü olan programımızın partililer tarafından önemsenmesi, eğitim konusu edilmesi ve özümsenmesi büyük bir önem taşıyor. Eğer partinin teorik birikimi ve programı herşeyden önce bizim için bir kılavuz olamıyorsa, bunu sınıfa maletmeyi asla başaramayız. Bu, buna bireysel olarak ihtiyaç duyup duymamama sorunu değil, partili kimlikle bütünleşip bütünleşememe, sınıfa önderlik edebilecek vasıflara ulaşıp ulaşamama sorunudur. Eğitim sorunumuzun en temel halkası budur. Bu nedenle öncelikle bu alandaki ataleti, kendiliğindenciliği ve disiplinsizliği aşmak, bu alandaki zaafiyeti sistemli bir müdahalenin konusu haline getirmek durumundayız.

Eğitim sürecinin tamamlandığı, bir ihtiyaç olmaktan çıktığı bir durum ve düzey yoktur. Ve eğitim ihtiyacı ancak toplumsal olanaklar ölçüsünde, kolektif olarak, o da ancak bir yere kadar karşılanabilir. Hele de sözkonusu olan eğitim görme olanağından yoksun bir sınıfsa eğer, bu eksiklik çok daha büyük demektir. Nasıl ki burjuvazinin üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet tekeli emekçiler için sömürü ve sefalet üretiyorsa, bilgi ve eğitim üzerindeki tekelci egemenliği de cehalet, bilimsel bilgiden yoksunluk üretiyor. Üstelik sınıf mücadelesinin sayısız ihtiyacı düşünüldüğünde, işçi sınıfının önderliği bu alanda çok daha kapsamlı görev ve sorumluluklarla karşı karşıyadır.

Meseleye ideolojik açıdan baktığımızda da benzer bir durumla karşılaşıyoruz. En ileri bilimsel bilgi ve teknolojiyi kârlarını artırmak için kullanan burjuvazi, her türden çağdışı gericiliği, yozluğu besleyip destekleyerek, bunları sınıf iktidarını

korumanın kalkanı olarak kullanıyor. İdeolojik mücadele alanında devrimci teori, ancak bu kalkanı parçalayarak sınıfın elinde bir silaha dönüşebilir. Demek ki marksist-leninist teori öncelikle sınıf devrimcilerinin elinde bir silah olmalıdır.

Öte taraftan işçi sınıfı, ancak ve ancak mücadele içerisinde, kendi özdeneyimlerinin de sağladığı açıklığın yardımıyla, kendisini silahlandıracak olan devrimci teoriyi ve eğitimi edinebilir. Bizler de ancak mücadele pratiği içinde militan bir sınıf kimliği kazanabilir ve önderlik yeteneğimizi geliştirebiliriz. Sınıfın önderlik ihtiyacını ancak bu tarzda karşılayabiliriz. Bunun için işçi sınıfının bir önderliğe ve örgütlülüğe, yani bir partiye ihtiyacı varsa, sınıf devrimcilerinin de sınıf pratiğine ihtiyacı var. Diğer yanıyla, partinin teorik birikiminden en ileri düzeyde yararlanma, parti programına hayatiyet kazandırma sorunu var. Burjuvazinin her türden gerici barikatını ancak böyle aşabilir ve sınıfla bütünleşebiliriz. Burjuvazinin örgütlü gücünü ancak sınıfın örgütlü gücüyle yıkabiliriz.

Eğitim kolektif bir faaliyet, öğrenme bireysel bir ihtiyaçtır

Eğitimden ne anladığımızı, ihtiyaçlarımızın ne olduğunu, bunu gidermenin siyasal çerçevesini ve bu konudaki yöntemsel bakışımızı kısaca ortaya koymaya çalıştık. Sorunun güncel siyasal ve teknik boyutuna ilişkin olarak ise tartışılması gereken birçok nokta var. İşçi sınıfının mücadele ihtiyaçlarını karşılamak eğer partili mücadeleyi hakkıyla yürütmeye bağlı ise, bunun için ideolojik-teorik eğitimin bir önceliği var. Partinin ideolojik-teorik birikimiyle bütünleşmenin can alıcı bir önemi var. Sınıf devrimcisi kimliğini kazanmanın olmazsa olmaz bir belirleyiciliği var, vb.

Çalışmamızın politik düzeyi ve verimi herşeyden çok bunlara bağlıdır. Bu sorunu asgari düzeyde çözüm yoluna koymadan atılacak diğer adımların kalıcı ve ilerletici sonuçlar üretmesi beklenemez. Bu ise ancak çalışma kolektiflerinin ve birimlerinin belli bir disiplinle yürütecekleri, faaliyetin öncelik ve ihtiyaçlarını, kolektiflerin düzeyini gözeten pratik bir çalışmayla giderilebilir bir ihtiyaçtır.

Bu konuda birkaç noktaya dikkat çekmek istiyoruz.

Birincisi, böyle bir çalışmanın aracı kolektifler ve birimlerdir. Programatik bir temelde, uygun bir planlama ve hazırlık gerektiren böyle bir çalışma, temel bir görev ve sorumluluk olarak görülmek zorundadır. Böyle bir çalışmanın sürekli ve sistemli olması ve ihtiyaçlara göre planlanıp gündeme getirilmesi önemlidir. İdeolojik, siyasal ve pratik eğitimi, çalışmasının ve sorumluluğunun bir parçası olarak görmeyen bir kolektif ve birim kabul edilemez. Her kolektif ve birimin hayata geçirmek üzere hazırladığı bir eğitim programı olmak zorundadır. Bu programı çalışma hedeflerine uygun olarak planlamalıdır. Böyle bir bakış ve hazırlık olmaksızın, ne yeni kazandığımız güçleri ne de sınıfı hakkıyla eğitip ileri çekebiliriz.

İkincisi, her teorik mesele istenilse de ele alınıp hakkıyla işlenemeyeceğine göre, konu seçiminde iki temel ölçüt dikkate alınmalıdır: Güncel siyasal gelişmeler ve sınıf çalışmasının (sözkonusu birim ya da kolektifin yürüttüğü çalışmanın) ihtiyaçları.

Ancak somut güncel gelişmelerle bağlantılı ve somut ihtiyaçlar üzerinden yapılan eğitim kalıcı olur. Örneğin, eğer gündemde emperyalist saldırganlık ve savaş varsa, bizim eğitim çalışmamızın konusu da bir dönem için ağırlıklı olarak bu olmalıdır. Parti programında bu mesele nasıl ele alınıyor, yayınlarımızda sorun nasıl işleniyor, diğer anlayışların yaklaşımı nedir, konuyla ilgili temel klasik kitaplar neler söylüyor, vb. Ancak böyle bir yöntemle hareket edersek, geçmişin deneyimlerini daha iyi öğrenir, partinin çizgisini kavrar ve politik-pratik çalışmamıza güç verebiliriz. Diyelim ki bu arada, genel siyasal gündemin yanı sıra, sınıf çalışmasında taban örgütlülüklerini oluşturmaya yönelik bir müdahale içindeyiz. Platform ve benzeri örgütlülükleri hayata geçirmeye çalışıyoruz. Bu işi daha iyi

(Devamı s.10'da)

Sınıf çalışması ve kültür-sanat cephesi

"TKİP, kültür ve sanatı komünizmi kuracak yeni kuşakların yetiştirilmesinin temel bir aracı olarak görür. İnsanlığın ilerici, demokratik ve sosyalist kültür mirasını sahiplenir ve toplumun hizmetine sunar.

Kültür ve sanatın dar bir elitin işi olmaktan çıkarılıp, kitlelerin olağan toplumsal etkinliği haline gelebilmesine yönelik önlemler alınır. Kültür ve sanat atölyeleri tüm eğitim, üretim ve yerleşim birimlerine yaygınlaştırılır.

*Bütün kültür ve sanat ürünleri kamusal zenginlik olarak tüm topluma sunulur. Tarihten miras kalan tüm tarihi ve kültürel zenginlikler titizlikle korunur, topluma sunulur ve gelecek kuşaklara aktarılır." (**TKİP Programı**)*

Parti programımızın yol gösterici çerçevesi

Parti programımızın *"Kültür"* konulu maddesi bu sorunun proletaryanın devrimci iktidarı altında ele alınışının temel çerçevesini ortaya koymaktadır. Burada sunulan önlemlerin alınması ve tanımlanan hedeflerin gerçekleştirilmesi ancak proletaryanın devrimci iktidarı koşullarında olanaklıdır. Fakat bu aynı çerçeve, buna egemen bakışaçısı, partinin iktidar mücadelesi dönemine, bu dönemin görev ve sorumluluklarına da ışık tutmaktadır.

Eğer yarının devrimci iktidarı döneminde kültür ve sanat *"komünizmi kuracak yeni kuşakların yetiştirilmesinin temel bir aracı olarak"* işlev görecekse, o halde mevcut burjuva iktidarı altında da, devrimi gerçekleştirecek kuşakların eğitilip yetiştirilmesinin temel bir aracı olabilir, olmak durumundadır. Geleceğin kuşaklarını sınıfsız toplumu kurma mücadelesine hazırlayacak olan devrimci kültür ve sanat, aynı devrimci bakışaçısıyla bugünün kuşaklarını da devrimci sınıf mücadelesine ve devrime hazırlamanın etkili bir silahı olabilir.

Eğer yarının devrimci sınıf iktidarı altında *"insanlığın ilerici, demokratik ve sosyalist kültür mirası"* sahiplenilip tüm toplumun hizmetine sunulacaksa, bu aynı tutum, bugün de aynı kültürel mirasın işçi sınıfının ve emekçilerin hizmetine sunulması için azami çaba harcanmasını gerektirir. Bu başarılabildiği ölçüde, yalnızca işçi sınıfı kitlelerinin ve emekçilerin kültüre ve sanata duydukları ihtiyaç giderilmiş olmaz; bu sayede gerici burjuva ideolojisi ve yoz kültürünün emekçiler üzerindeki derin etkisine de darbeler vurulmuş, böylece emekçilerin bilinci devrimci yönde ilerletilmiş olur.

Programımız,*"Kültür ve sanat(ın) dar bir elitin işi olmaktan çıkarılıp, kitlelerin olağan toplumsal etkinliği haline gelebilmesi"* ni proletaryanın devrimci iktidarı altında ulaşılması gereken temel hedeflerden biri olarak tanımlıyor. Bu başarılmadan sosyalizmin yeni insan'ı yaratılamaz, komünizmi kurma gücüne ve yeteneğine sahip yeni kuşaklar yetişemez. Elbette, proletaryanın devrimci iktidarı koşullarında, *"Kültür ve sanat(ın) dar bir elitin işi olmaktan çıkarılıp, kitlelerin olağan toplumsal etkinliği haline gelebilmesi"* alanında yapılabileceklerin gücü ve kapsamı bugün bu alanda yapılabileceklerle hiçbir biçimde kıyaslanamaz. Zira iktidar gücüne

sahip olma ve dolayısıyla bunun tüm olanaklarına elinde bulundurma ile bundan tümüyle yoksun ezilen bir sınıf olma konumu, temelden farklı iki tarihsel-toplumsal durumun ifadesidir. Fakat bu gerçek, bu bakışaçısından hareketle bugünden yapılabileceklerin önemini ve işlevini de hiçbir biçimde azaltmaz.

Bugünden bu bakışaçısıyla etkin bir devrimci çaba içerisinde olmak ikili bir görevi bir arada gözetmeyi gerektirir. Bir yandan işçi sınıfı ve emekçiler arasında kültürel ve sanatsal yaşama büyüyen bir ilgi yaratmak için etkin ve sistematik bir çaba harcanmalıdır. Öte yandan ise, onları bu alanda salt edilgen, yani salt alıcı-izleyici konumdan çıkaracak, kültürel-sanatsal yeteneklerini ve yaratıcılıklarını etkin biçimde ortaya koymalarını teşvik edecek ve fiilen kolaylaştıracak olanaklar sunulmalı, araçlar ve zeminler örgütlenmelidir. Kitlelerin devrimci eğitimi ve dönüşümü çabası, birbirine bağlı bu ikili görevler alanında yapılabileceklerden ayrı düşünülemez.

Devam edelim. *"Kültür ve sanat atölyeleri*(ni) *tüm eğitim, üretim ve yerleşim birimlerine yaygınlaş"*tırmak gibi temel bir önlem de, aynı şekilde, işçi sınıfının devrimci iktidarı elinde tutmasıyla ve bunun maddi olanaklarına sahip bulunmasıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Fakat devrimci iktidar mücadelesi yürüten, bunun için de işçi sınıfını ve emekçileri bu doğrultuda hazırlamaya çalışan devrimci sınıf partisinin, tam da bu hedefle sıkı sıkıya bağlantılı olarak, bu alanda bugünden yerine getirebileceği ve getirmek zorunda olduğu önemli görevler vardır. İşçilerin ve emekçilerin kolayca ulaşabilecekleri, kültürel ve sanatsal ilgi ve ihtiyaçlarını bir ölçüde olsun karşılayabilecekleri, dahası sanatsal yetenek ve yaratıcılıklarını serbestçe ortaya koyabilecekleri kültürel-sanatsal araçlar ve kurumsal zeminler oluşturmak, bu görevlerin en önemli halkasıdır. Kendi denetiminde ya da kendi dışında varolan güç ve olanakları bu doğrultuda en iyi biçimde seferber etmek, devrimci sınıf partisinin görevidir.

"Bütün kültür ve sanat ürünleri kamusal zenginlik olarak tüm topluma sunulur." diyor parti programımız. Bunun başarılabilmesi için de, burjuvazinin devrilmesi, üretim araçları üzerindeki sermaye tekelinin kırılması ve dolayısıyla kültür-sanat yaşamı üzerindeki sermaye egemenliğinin son bulması zorunludur. Bugünden bu bakışaçısı ışığında yapılabileceklerin esasını ise, işçi sınıfını ve emekçileri, ulusal ve evrensel planda zengin bir birikim oluşturan devrimci kültür-sanat mirasıyla yüzyüze getirebilmek için, elbette koşulların ve olanakların elverdiği sınırlar içinde, azami çabayı harcamak oluşturmaktadır.

***

Bütün bunlar bir arada, komünistlerin, devrimci kültür-sanat cephesindeki çalışma ve mücadelesine ışık tutmakla kalmamakta; bugünün koşullarında bu çalışma ve mücadelenin taşıyıcısı olacak kurumlara yaklaşımına da yolgösterici bir çerçeve oluşturmaktadır.

Sınıf çalışmasının yeni araç ve yöntemleri

Kültür ve sanat, toplumsal yaşamın temel bir alanı ve sınıf mücadelesinin temel önemde ve kendine özgü bir cephesidir. Fakat burada bizi, konunun bu genel kapsamından çok partinin sınıfa yönelik dönemsel devrimci çalışması içindeki yeri, bununla bağlantılı yönleri, bunun gerektirdiği pratik adımlar ve görevler ilgilendirmektedir.

Bugüne kadarki deneyimlerin de ışığında bir süreden beridir yeni bir güçle yüklendiğimiz sınıf çalışması giderek bir alan, yöntem ve araç zenginliğine kavuşmaktadır. Politik, sendikal ve kültürel alanlar üzerinden, döneme ve örgütsel-pratik birikimimize denk düşen yöntem ve araçları kullanarak, sınıf çalışmamızda bir sıçramayı gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Devrimci kültür ve sanatı etkin bir biçimde kullanmak ve bunun temel araçlarından biri olarak kültürel kurumlardan en iyi biçimde yararlanmak da, bu çalışmanın bir parçası olarak artık gündemimizdedir.

Bu çok kendine özgü bir alandır ve biz

bu alanda henüz çok yeniyiz, denebilir ki her açıdan işin ilk adımındayız. Dahası bu alanda deneyimlerinden yararlanabileceğimiz sözü edilebilir bir geçmiş çalışma mirasından da yoksunuz. Geçmiş dönemlerde devrimci akımlar bu alana ya tümden ilgisiz kaldılar, ya da olduğu kadarıyla yürütülen çalışma bir bakıştan ve bilinçli bir yönelimden yoksundu. Yeni dönemin bu doğrultuda birbirini taklit eden moda girişimleri ise, sıradan işçi ve emekçilere yönelmek yerine, ilerici aydınlara ve öğrenci çevrelerine bir cazibe merkezi oluşturma dar görüşlülüğünü ve faydacılığını aşamadılar. Bu nedenle bunların zaten çok sınırlı kalan deneyimleri bizim için fazla bir anlam taşımamaktadır.

Bütün bunlara rağmen karşı karşıya olduğumuz güçlükler abartılmamalıdır. Devrimci kültür ve sanatı sınıfın ve emekçilerin eğitiminde etkin bir biçimde kullanmak bugün artık temel önemde bir ihtiyaç olarak gündemimize girdiğine göre, bu alandaki güçlüklerimizi ve mevcut deneyimsizliğimizi hızla aşmak bizim için çok da zor olmayacaktır. Pratik ihtiyacın kendisi hem konunun genel teorik ve ilkesel yönlerinin saflarımızda kavranması sürecini hızlandıracak, hem de, bizzat deneyimin de yardımıyla, sorunun pratik yönlerini çözerek ilerlememizi kolaylaştıracaktır. Önemli olan, devrimci kültür ve sanatın sınıf mücadelesi içindeki yerinin ve rolünün gereğince kavranabilmesidir; bu silahın sınıfın ve emekçilerin eğitilmesinde ve örgütlenmesinde oynayabileceği rolün tam olarak değerlendirebilmesidir. Önemli olan, bu son derece verimli sınıf mücadelesi silahının gündelik hayatta etkin bir biçimde kullanılabilmesi için azami çabanın harcanmasıdır. Bu yapılabildiği ölçüde, hızla deneyim kazanacağız ve karşımıza çıkacak ya da çıkarılacak güçlüklükleri göğüslemesini ve aşmasını da bilerek, bu alanda başarıyla ilerleyeceğiz.

Ekonomik yoksulluk ve kültürel yoksunluk

Temel üretim araçları ile zenginliklerin büyük bölümüne ve bu ekonomik temel üzerinde siyasal iktidar tekeline sahip olan burjuvazi, böylece toplumun ideolojik üstyapısına ve bunun bir unsuru olan kültür-sanat yaşamına da egemendir. Burjuvazi, ideolojik üstyapıyı elinde tutan sınıf olarak, kültür-sanat yaşamının biçimini ve içeriğini olduğu kadar amacını ve yönünü de belirleyebilmekte, onu kendi sınıf egemenliğini güçlendirmenin ve sürekli kılmanın bir aracı olarak kullanmaktadır.

Kültür-sanat üretimini kolaylaştıran ve topluma sunumunu sağlayan olanaklar ve kurumlar, bugün hemen tamamen burjuvazinin elinde, doğrudan ya da dolaylı denetimi altındadır. Bu, günümüzde çok özel bir etki ve önem kazanmış bulunan ve etkin bir kültür-sanat yaşamı bakımından vazgeçilmez olan yayın ve iletişim araçları için özellikle geçerlidir. Burjuvazinin bu alan üzerindeki etki ve denetimi geçmişe göre bugün muazzam ölçülerde artırmıştır. Bunlara piyasa ideolojisi ve mekanizmalarının günümüzde kazandığı özel ağırlık ve bunun kültür-sanat üretimini büyük ölçüde kendini tabi kılması, yani toplumun bütün bir manevi yaşamının da ticarileşmesi, sanat ürünlerinin pazarda alınıp satılan metalara dönüşmesi de eklenince, kültür-sanat yaşamı üzerinde burjuva gericiliğinin ağır tekeli ve aynı anlama gelmek üzere ağır tahribatı daha iyi anlaşılır.

Fakat bunlar ayrıca ele alınıp irdelenmesi gereken konulardır. Bizi burada şu an için özellikle ilgilendiren, kültür-sanat yaşamı üzerindeki burjuva sınıf egemenliğinin genel plandaki anlamı ve sonuçları değil, fakat bunun bugünün Türkiye'sindeki somut yansımaları ve sonuçlarıdır. Bunu, konunun, bugünkü sınıf mücadelesi görevleriyle, bu görevlerin pratik yönleri ve adımlarıyla bağlantısı olarak da tanımlayabiliriz.

Günümüzde, işçi sınıfını ve emekçileri temel maddi gereksinmelerinden yoksun bırakan burjuvazi, bizzat bu politikanın bir parçası olarak, artık onları en temel kültürel ihtiyaçlardan da yoksun bırakma yoluna gitmektedir. Servet-sefalet kutuplaşmasının

manevi boyutu, emekçiler cephesinde kendini, artan kültürsüzleşme ve çok yönlü cehalet olarak göstermektedir. Buna sefaletle cehaletin at başı gitmesi de diyebiliriz.

Özellikle son yirmi küsur yıldır sistematik bir biçimde uygulanan bu politika bugün öyle bir noktaya varmıştır ki, burjuvazi artık işçilere ve emekçilere toplumun bugünkü gelişme düzeyine ve olanaklarına uygun düşen kültürel hizmetleri belli koşullar içerisinde sunmak bir yana, onları her burjuva toplumunun en temel kamusal hizmeti olan temel eğitim olanaklarından bile yoksun bırakacak bir yönelim içine girmiştir. Tüm kamusal hizmetleri piyasaya tabi kâr ve vurgun alanları haline getirme çaba ve uygulamalarının, yani özelleştirme saldırısının bir parçası olarak adım adım hayata geçirilen paralı eğitim, bu yönelimin bir ifadesidir. Militarizme, baskı aygıtlarına ve din işlerine ayırdığı bütçeyi yıldan yıla yükseltirken eğitime ayrılan bütçeyi tersinden kısan bir sınıfın, işçi sınıfı ve emekçilerin kültürel seviyesini yükseltecek ve manevi yaşamını zenginleştirecek çabalardan, yani asıl anlamıyla kültür-sanat hizmetlerinden hepten geri duracağı ise açıktır. Bugünün Türkiye'sinde durum tam olarak budur.

Bugünün Türkiye'sinde, artan yoksullaşmaya ve onunla atbaşı giden hayat pahalılığına bağlı olarak, işçi ve emekçi insanın kitap okuması, konsere gitmesi, tiyatro ve sinema izlemesi, tüm öteki kültür-sanat ürünlerinden/etkinliklerinden yararlanması artık neredeyse olanaksızlaşmıştır. Bugün otuzbeş-kırk yıl öncesiyle kıyaslanamaz ekonomik zenginliklere ve olanaklara sahip olan Türkiye'de, o dönemle kıyaslanamaz bir kültürsüzleşme ve cahilleşme yaşanmaktadır. Toplumun, özellikle de emekçi insanın manevi yoksullaşması demek olan bu sonuç, kendi de kültürsüzleşen ve tüm manevi değerlerini yitirerek bayağılık ölçüsünde yozlaşan bir sınıf olarak burjuvazinin umurunda değildir. O artık toplumun kültürel seviyesini yükseltmeyi, kültürel-sanatsal ilgiyi toplum ölçüsünde yaygınlaştırmayı, sıradan insanın kültürel-sanatsal yeteneklerini ortaya koyacağı olanakları yaratmayı tümden masraflı bir iş saymakta, bunun da ötesinde, kendi sınıf egemenliği için potansiyel bir tehlike olarak da görmektedir.

Kitleleri sersemleten ve yozlaştıran sistematik saldırı

Bugün burjuvazinin kitlelere sunduğu neredeyse tek sözde kültürel araç, tam bir kültürsüzleşme ve derin bir cehaletin olduğu kadar, insanı ürküten boyutlarda bir yozlaştırma ve bayağılaştırmanın da aracı olarak televizyondur. Sermaye yalnızca sanatçıyı değil sanat alıcısını/izleyicisini de televizyon üzerinden kendine bağlamakta ve bu cendere içinde boğmakta, ruhen ve ahlaken bozup yozlaştırmakta, adeta öğütüp tüketmektedir.

Bu bizi kendiliğinden sorunun bir başka temel önemde yanına getirmektedir. Dayanılmaz boyutlarda maddi ve manevi bir yoksullaşmanın içine itilmiş olan emekçi kitleler, öte yandan, sermayenin yozlaştırıcı ve sersemletici ağır bir kültürel saldırısı altında bulunmaktadırlar. Çürüyen ve yozlaşan burjuvazi, kendisiyle birlikte tüm toplumu da bozmakta, yozlaştırmakta ve giderek çürütmektedir. Fakat sözkonusu olan, yalnızca egemen sınıf olarak burjuvazideki çürüme ve yozlaşmanın egemenlik altında tutulan topluma doğal ve kaçınılmaz yansımasından ibaret değildir. Daha da önemli olan, bunun bilinçli bir sınıf silahı olarak kullanılması ve bu çerçevede bilinçli bir saldırı programı olarak örgütlenmesidir.

Bugünün Türkiye'sinde çok yönlü bir yoksunluğa mahkum edilen emekçilerin, bunun da bir uzantısı olarak, sosyal-kültürel yaşam adına çok büyük ölçüde televizyona bağımlı hale getirilmelerinin tahrip edici sonuçları muazzam boyutlardadır. Devletle içiçe çalışan büyük sermaye tekellerinin elindeki bu televizyonlardan sistemli bir biçimde zehir ve pislik akıtılmaktadır. Bayağılık, cehalet, kadının sistematik biçimde aşağılanması, her türden piyasa değerleri, bireycilik ve bencillik, ırkçılık, saldırgan bir

gericilik, şiddet ve savaş kışkırtıcılığı, militarizm övgüsü vb., sersemletici bir pislik akıntısı halinde gündelik olarak emekçinin zihnine ve duygu dünyasına çarpmakta, onu aptallaştırmakta, bozmakta, sonuçta ruhen ve ahlaken çürütmekte ve çökertmektedir.

Gerici ve yoz kozmopolit burjuva kültürünün eksik bıraktığını ise sahte bir sığınak olarak din ve onun somutlanmış zemini olarak dinsel gericilik tamamlamaktadır. Emekçinin beyni ve ruhu bir de bu cepheden cendereye alınmakta, bilinci ve duygu dünyası tümden kötürümleştirilmektedir. Emekçinin dine yönelişi yalnızca kültürel kokuşmuşluğa tepkisinden değil, fakat daha da önemli olarak, yoksulluk ve cehaletin bir sonucudur. Bugün burjuvazi, kitleler üzerindeki ideolojik denetiminin etkili araçları olarak, kültürel kokuşma ve dinsel gericiliği bilinçli bir biçimde birarada kullanmaktadır. İkisi birarada, emekçi insanın manevi özgürleşmesinin, sınıf bilincine kavuşmasının ve toplumun devrimci dönüşümü mücadelesine katılmasının önünde aşılması gereken temel önemde engeller olarak durmaktadır.

Emekçinin bu sistematik saldırı karşısında kendini bir ölçüde olsun koruyabileceği alternatif ilerici kültür ve sanat kurumları ve araçlar yaratmak sorununa bu temel önemde gerçekler üzerinden, yani dar siyasal kaygıların ötesinde bir geniş çerçeveden bakabilmek durumundayız.

Kültür-sanat yaşamı üzerindeki boğucu sermaye tekeli

Kitlelerin kültür-sanat yaşamının ürünlerine/etkinliklerine ulaşması, bunları edinme ya da izleme olanaklarından yoksun bırakılması sorunun bir yanıdır. Bunu yapan bir sınıfın, emekçilerin kültürel-sanatsal ilgi, yetenek ve yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri kurum, araç ve imkanları onlara sunma sorununa hepten kayıtsız kalacağı ise sorunun temele önemde bir öteki yanıdır.

Burjuvazi cumhuriyetin ilk birkaç on yılında ve elbette tümüyle kendi sınıf egemenliğini yerleştirme ve güçlendirme kaygısı çerçevesinde, bu doğrultuda bazı adımlar atma yoluna gitmişti. Halkevleri ve Köy Enstitüleri gibi popüler girişimler bir ölçüde olsun bu işlevi de görmüşlerdi. Bunlar bile son derece sınırlı ve iğreti adımlar olmakla kalmamış, çok geçmeden denetlenemeyen sonuçlar ürettikleri görüldüğünde ise ya kapatılmış ya da destekten yoksun bırakılmışlardı. Bugün artık bu türden adımlar olmadığı gibi, burjuvazi, kültür-sanat yaşamını sermaye ve devlet gücüyle denetim altında tutmakta, toplum yaşamı üzerindeki tekelini bu alanda da sıkı tutmaktadır. Bu ise kültür-sanat etkinliğini dar bir azınlığın işi haline getirmekle kalmamakta, bu azınlığın burjuvazi ve devlet tarafında doğrudan ya da dolaylı biçimde denetlenmesini, daha ötesi, sunduğu baştan çıkarıcı olanaklarla satın alınmasını kolaylaştırmaktadır.

Burada yalnızca işçilerin ve emekçilerin kendi bünyelerindeki kültür-sanat potansiyelini ortaya koyabilecekleri zeminlerin kurutulması değil, yanı sıra, herşeye rağmen bu alanda ortaya çıkan yeteneklerin ise sistemli bir çabayla düzene entegre edilmesi, satın alınarak ve yozlaştırılarak düzen hizmetine koşulması çabası ve elbette başarısı söz konusudur. Sermayenin kültür-sanat ürünlerinin sunumunu olanaklı kılan kurum ve araçlar üzerindeki tekeli ve piyasanın ticarileştirdiği bu ürünleri satın alma ya da denetleme gücü, etkili bir biçimde bu sonuca yolaçmaktadır.

Buradan karşımıza devrimci kültür-sanat cephesiyle bağlantılı ikili bir görev alanı çıkmaktadır. Bir yandan, işçi ve emekçi insanın kendi sanatsal ilgi, yetenek ve yaratıcılığını ortaya koyabileceği; öte yandan ise, ilerici ve devrimci sanatçıların kendi sanatsal ürünlerini sermaye gücüne bağımlı kalmaksızın emekçilere sunabileceği kurumsal araç ve olanaklar yaratmak. Kolayca anlaşılabileceği gibi gerçekte bu ikili görev birbirini tamamlamaktadır. Sözkonusu olan aynı çabanın iki yönüdür.

Emekçiyi etkin sanat yaşamına yöneltmek

Kendisine sunulan ilerici devrimci kültür-sanat ürünlerinin zihinsel ve duygusal değerinin bilincine varan emekçi insan, kendisinin bu alanda uyuyan potansiyelini açığa vurmak, ortaya koymak ve geliştirmek istek ve cesareti de duyacaktır. Bugün işçi sınıfı ve emekçiler arasında, özellikle de onların genç kuşakları saflarında, kültürel ve sanatsal yaratımın çeşitli dallarında, koşulları olsa kendini ortaya koyabilecek önemli potansiyel yetenekler olduğuna kuşku yoktur. Emekçileri kucaklayacak ciddi bir devrimci kültürel-sanatsal çaba bu yeteneklerin açığa çıkarılmasının olanaklarını sunmakla da birleşebilirse eğer, bu alanda ne denli verimli bir toprak bulunduğunu görmek zor olmayacaktır.

Bu çerçevede önemli olan yalnızca tiyatro, müzik, şiir, folklor vb. alanlarda ilerici, devrimci sanatçı gruplarıyla emekçilere yönelmekle kalmamak, tam da bu çabanın uyarıcı etkisiyle, bu aynı türden grupları bizzat işçilerin ve emekçilerin kendi saflarından da çıkarabilmek için bilinçli bir çaba içinde olmaktır. Bu, kültürel ve sanatsal etkinlik ve yaratımı dar ve seçkin bir azınlığın sorunu olmaktan çıkarmak tarihsel hedefi doğrultusunda, bugünden ve elbette bugünkü koşulların elverdiği olanaklar içerisinde, yapılabileceklerin azamisini yapmaya çalışmak anlamına da gelmektedir.

Bizzat işçilerin ve emekçilerin kendi saflarından sanatın çeşitli dallarında etkin bir çaba içerisinde olan çok sayıda sanatçı grup ya da birey çıkması, devrimci sanat-kültür cephesindeki başarılı bir çalışmanın önemli ölçütlerinden biri olacaktır. Elbette emekçi saflardan üstün yetenekli sanatçının yetişmesi, sanatsal ve estetik değeri yüksek sanat etkinliği ve ürünlerinin ortaya çıkması kolay bir iş değildir. Bugünün tarihsel-toplumsal ortamında ve burjuva sınıf egemenliği koşullarında bu hayalci bir beklenti olur. Fakat burada sorun bu değildir.

Devrimci bir bakışaçısından önemli olan, amatör ve mütevazi sınırlar içinde de olsa, mümkün mertebe çok sayıda emekçinin kültür-sanat yaşamında, onun şu veya bu dalında kendini cesaretle ve içtenlikle ortaya koymaya çalışması, salt pasif, edilgen alcılar ya da izleyiciler olmaktan çıkarak etkinleşmesidir. Asıl başarı ve kazanım buradadır, bunun ne ölçüde başarılabildiğindedir.

Elbette bu alandaki gelişme, emekçinin siyasal yaşamda ve devrimci sınıf mücadelesi alanında etkinleşmesinden ayrı düşünülemez. Fakat buradaki etkileşim karşılıklıdır; sanatsal etkinlik ve yaratım çabası sınıf mücadelesinden beslenir, fakat gerisin geri onu besler de. Bizim için önemli olan da budur. Bu, bizim devrimci kültür-sanat alanı üzerinden yürüteceğimiz kitle çalışmasının en şaşmaz amaçlarından biridir. Bizim için emekçi insanın duygu dünyasını beslemek ve zenginleştirmek, onun devrimci sınıf bilincini aydınlatmaktan ve geliştirmekten, onu etkin siyasal yaşama yöneltmekten ayrı düşünülemez.

Emekçiyi ve sanatçıyı karşılıklı devrimci etkileşime sokmak

Bugün önümüzde devrimci sınıf hareketinin ve komünizmin 150 yılı aşan tarihi içerisinde oluşturduğu muazzam bir evrensel kültür-sanat birikimi var. Öte yandan, Nazım Hikmet'in cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren açtığı yoldan yürüyen ya da yürümeye çalışan sanatçıların ürünü olan, özellikle '60'lı ve '70'li yılların devrimci sosyal hareketliliği döneminde önemli bir etki gücü kazanan kendi ilerici-sosyalist kültür-sanat birikimimiz var. Tarih boyunca halk hareketlerinin biriktirdiği ilerici-demokratik kültür mirası ile de birlikte ele alındığında, toplamında zengin, güçlü ve çok yönlü bir kültürel-sanatsal birikime sahip olduğumuz görülür. Bugünün en temel sorunlarından biri, bu birikimi mümkün olan her yol, yöntem ve çabayla işçilere ve emekçilere taşımak, onların bu muazzam kaynağa bilinçli bir biçimde yönelmesini teşvik etmek ve kolaylaştırmaktır.

Fakat elbette bu basitçe ve salt bir

propaganda ve eğitim çalışmasıyla başarılamaz. Bu zengin mirasın emekçide canlı ve güçlü bir ilgi ve etki yaratabilmesi, aynı zamanda, bugünün devrimci sanatçısının onu emekçiye sanatsal biçim ve etkinlikler içerisinde sunabilmesi ölçüsünde olanaklıdır. Bu ise bize bugünün yeni ve genç sanatçılarına ya da sanat gruplarına dayanabilmenin, onların sanatsal etkinliklerinden en iyi biçimde yararlanabilmenin gereğini ve önemini gösterir.

Kaldı ki onların da buna fazlasıyla ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaç iki yönlüdür. Bir yandan, kendi kültürel-sanatsal üretim ya da etkinliklerini işçi ve emekçi ortamlarına taşımak ve onların ilgisine sunmak, kendini ilerici-devrimci sayan bu sanatçılar için en büyük arzudur. Öte yandan, bizzat bu etkinlikler içinde emekçi insanla yüzyüze gelmek, onunla etkileşmek, onlar için temel önemde bir ihtiyaçtır. Bu, bu sanatçıları emekçilere daha güçlü bir biçimde bağlayacak ve kendi sanatsal yaratıcılıklarını ve etkinliklerini emekçi davasının hizmetine daha güçlü bir biçimde sunmalarını teşvik edecek ve kolaylaştıracaktır.

Özetle bu çaba, işçiyi ve emekçiyi ilerici-devrimci sanatçıyla, tersinden ise ilerici-devrimci sanatçıyı emekçiyle buluşturacaktır. Bu buluşma onları karşılıklı olarak devrimci bir etkileşim içerisine sokacaktır.

Devrimci kültür kurumları bu buluşmanın gerçekleşmesinde aktif rol üstlenmeli ve onun gerçekleştiği zeminler olmalıdırlar. Kendi görev ve işlevlerini başarıyla yerine getirebilmelerinin temel önemde gereklerinden biri de budur. Bu alandaki başarı, bu kurumlara çifte bir güven ve saygınlık kazandıracaktır; bir yandan işçiler ve emekçiler, öte yandan ise ilerici-devrimci sanatçılar nezdinde.

Dünün ilerici aydın ve sanatçısının bugünkü durumu

Dünün ilerici aydın ve sanatçılarının bugünkü durumu üzerine de bazı gerçekleri vurgulamak durumundayız. Zira bu gerçekleri gözönünde bulundurmak, kültür-sanat cephesindeki görevlerimizin kapsamı ve ele alınışı bakımından çok özel bir önem taşımaktadır.

Bugünün Türkiye'sine baktığımızda, '60'lı ve '70'li yılların büyük toplumsal hareketliğinin ortaya çıkardığı ilerici, devrimci aydın-sanatçı kuşağının büyük ölçüde burjuvazinin safına geçtiğini, düzenle bütünleştiğini görmekteyiz. 12 Eylül'le birlikte başlayan karşı-devrim saldırısı, sol hareket ve kitle hareketi üzerinde yaptığı ağır tahribatı, doğal ve kaçınılmaz bir biçimde ilerici aydın hareketi ve sanat yaşamı üzerinde de yaptı. İş bununla da kalmadı, üstüne '89 çöküşü ve onu izleyen dünya ölçüsündeki karşı-devrimci gerici dalga da binince, '60'lı ve '70'li yıllarda yetişen ilerici aydın kuşağı neredeyse tümden umutlarını ve inançlarını yitirdi. O güne kadar dayandığı ya da dayanmaya çalıştığı ideolojik ve moral değerleri hızla terketti.

Bu sonuç, bir yandan bu kuşağın kültürel-sanatsal üretim ve yaratım gücünü ve yeteneğini önemli ölçüde dumura uğratırken, öte yandan deyim uygunsa onları piyasaya düşürdü. Aydınlar ve sanatçılar geçmişte, tam da emekten, özgürlükten, bağımsızlıktan ve sosyalizmden yana tutumlarıyla oluşturdukları kişiliklerini para karşılığı sermayenin hizmetine sundular. Ya da tersinden devlet ve burjuvazi, son derece bilinçli bir tutumla, bu alanda inancını ve ilerici dinamizmini yitirmiş aydın ve sanatçıya cazip gelen bir piyasa yarattı. Dünün ilerici ve sosyalist aydınları ve sanatçıları, tekelci burjuvazinin elinde tuttuğu televizyonlar, gazeteler, dergiler, yayınevleri, kültür kurumları, reklam şirketleri, kültürel danışmanlık vb. işlerde cepleri doldurularak istihdam edildiler.

Bu ilerici aydın hareketinin kitlesel bir kırımıydı ve bir bakıma devrimci hareketteki geniş çaplı terbiye, tasfiye ve düzenle bütünleştirme hareketinin ilerici kültür-sanat yaşamındaki izdüşümüydü. Herşeye rağmen solculuk taslamaya heveslenenler ise (*Cumhuriyet* gazetesinin temsil ettiği çizgide hareket edenler buna örnektir), bu işi devrime ve bilimsel sosyalizme açık bir

düşmanlık temeli üzerinde yaptılar ve bunu Kürt halkının özgürlük istemi karşısında tiksindirici bir şovenizmle birleştirdiler.

Özetle, '60'lı ve '70'li yılların ilerici-devrimci toplumsal hareketliliği ortamında yetişen, onu etkileyen ve ondan etkilenen ilerici aydın ve sanatçı kuşağı ezici bir bölümüyle artık işçi sınıfından, emekçilerden ve onların sosyal kurtuluş davalarından yana olmak, buna hizmet etmek bir yana, doğrudan ya da dolaylı biçimde onun karşısındadır, burjuvazinin safında ve hizmetindedir. Onlardan artık bir şey beklenemeyeceği gibi, dünkü kimliklerini kullanarak bugün açıktan ya da sinsice yapmakta oldukları tahribatı göğüslemek ve boşa çıkarmak gibi temel önemde bir sorun ve görev de var önümüzde.

Fakat tüm dünyada ve elbette Türkiye'de, devrimci sosyal ve siyasal mücadele sürmektedir ve bu mücadele kendi yeni genç aydın ve sanatçı kuşağını da zamanla ortaya çıkaracaktır. Sınıf hareketi ekseninde yürütülen devrimci bir kültür-sanat mücadelesi, bu yeni kuşağın ortaya çıkışını kolaylaştıracak ve hızlandıracak bir perspektife, bu doğrultuda somut pratik bir yönelime de dayalı olmalıdır. Devrimci kültür-sanat kurumları, özellikle aydın gençlik içerisinde bu alanda bugünden filizlenmekte olan güçleri bilinçli bir tutumla işçiler ve emekçilerle buluşturmayı başaramazlarsa eğer, zaten kendi görev ve işlevlerini yerine getirmekte de yetersiz ve başarısız kalmış olurlar.

İkili zaaftan kaçınmanın önemi

Devrimci kültür-sanat cephesi kendine özgü bir mücadele alanıdır ve bu alandaki çalışma da bunun gerektirdiği çerçeve ve kurallar içerisinde yürümek zorundadır. Çalışmanın düzenlenmesi, etkinliklerin seçimi ve örgütlenmesi, araçların kullanımı, bu özgünlüğü tam olarak özümsemeye ve pratikte gözetmeye dayalı olmalıdır.

Elbette sosyal yaşamın tüm alanları gibi kültür-sanat yaşamı da politik bir öz taşır. Bu alanda da sınıf çıkarları ve bunun ifadesi ve taşıyıcısı olan ideolojiler ve politikalar karşı karşıya gelir ve çatışır. Fakat bu kaba ve çıplak politik biçimler içerisinde değil, sanatsal üretim ve etkinliğin kendine özgü biçimleri içerisinde gerçekleşir. Çatışmada başarı bunu gözetmek ölçüsünde olanaklıdır. Bu gözetilmezse eğer, kültür-sanat alanında devrimci bir mücadele cephesinden söz etmek zaten olanaklı olmaz. Öte yandan, her sanatsal etkinliğin ve biçimin içerisinde politik bir öz, kaygı ve yönelim vardır. Bunu gözden kaçırmak, sanatsal üretimi ve etkinliği kendi içinde amaçlaştırmak, "sanat sanat içindir" şeklindeki burjuva aldatmacasının tuzağına düşmek anlamına gelir.

Demek ki bu alanda birbirinin zıddı gibi görünen, gerçekte ise birbirinden beslenen ikili bir tehlike var ve biz buna karşı peşinen hazırlıklı ve uyanık olmalıyız. Bir yandan, sanat ve kültür alanının kendine özgü karakterini ve bunun gereklerini gözetmeli, kültür kurumlarının politik araçlara indirgenmesinin kesin bir tutumla önüne geçmeliyiz. Öte yandan ise, kültürel-sanatsal biçimler içerisinde sürse bile bu çabanın politik bir öz taşıdığını ve temelde politik bir kaygı ve amaca bağlandığını unutmamalı, bunu gözden kaçırabilecek apolitik eğilimlere hiçbir biçimde prim vermemeliyiz.

Sınıf çalışmasında mesafe almak sorunları aşmanın yoludur

Partili aşama, sorun ve sorumluluklarımızın daha da arttığı bir dönemi işaret ediyor. Zira artık önümüzdeki görev, sınıfı partiye kazanmak ve sınıfla devrime doğru ilerlemektir. Bunlar elbette büyük hedeflerdir. Ama aynı zamanda sınıf devrimcilerinin varoluş nedenleridir. Bu konuda açık ve tok bir iddiaya sahip olmadan, bu iddiayı hayata geçirmek için ciddiyetle mücadele etmeden sınıf devrimcisi olmak zaten mümkün değildir. Komünistlerin teorik, ideolojik, politik ve örgütsel alandaki iddia ve durumları ortada. Ancak, bu birikimi, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerle buluşturma, yani politikaları yerelleştirilip hayata geçirme noktasında katetmemiz gereken önemli bir mesaf olduğu da bir gerçektir.

Sınıf çalışması alanında, taktik politikaların pratiğe geçirilmesinde yaşanan zorlanmalara rağmen (öznel etkenlerin yanısıra nesnel koşulların da bunda etkisi vardır), azımsanmayacak deneyimlere sahibiz. Partinin temel değerlendirmelerini ve sınıf çalışmasında elde edilen birikimleri yeniden incelemek, bu alanda karşımıza çıkan sorunları aşma noktasında bize avantajlar sağlayacaktır.

Sınıfın verili durumu

Sınıf hareketinin durgunluğu sınıf çelişkilerinin yeterince keskinleşmediği anlamına gelmiyor. Özellikle son yıllarda sınıflar arasındaki uçurum doruk noktasına ulaşmıştır. Öyle ki, sermaye sınıfı ve bu sınıf adına ülkeyi yönetenleri kaygılandıracak boyutlardadır.

Bu asalakların kaygıları elbette işçi sınıfı ve emekçilerin yaşam düzeyini yükseltmek değildir. Tam tersine, bu vahşi sömürüye karşı olası bir başkaldırıyı ezmek için devletin zor aygıtlarını yeniden tahkim etmektir. Ve bu aynı zamanda, sınıfsal çelişkilerin nasıl derinleşmekte olduğunun düzenin sahipleri tarafından itirafıdır.

Ancak işçi sınıfı sömürü ve yoksulluğa karşı her zaman başkaldırıyla yanıt veremeyebiliyor. Nitekim iki yıldır tarihinin en geniş kapsamlı saldırısına maruz kalan Türiye işçi sınıfı ve yoksul emekçiler, bu saldırıyı hakettiği şekilde bir direnişle yanıtlıyamamıştır. Bu, geçici bir durum olmakla beraber, varolan bir gerçekliği de ifade ediyor. Bunun böyle olmasının öznel ve nesnel nedenleri vardır. Bu durum, kriz içinde debelenen sermaye iktidarına küçümsenmez avantajlar sağlamakla birlikte, emekçi kitlerdeki öfke birikiminin giderek artmakta olduğu gerçeğini ortadan kaldırmıyor. Geçtiğimiz ayların eylemlilikleri işçi tabanındaki mücadele istek ve kararlılığını gösteriyor.

Sendika ağalarının denetimini kırmanın yaşamsal önemi

Sendikaların tepesine çöreklenen sendika bürokrasinin misyonu yeterince açık. 28 Şubat sürecinden sonra generallerin tam denetimine giren bu hainler çetesi, burjuvaziye paha biçilmez hizmetlerde bulunmayı eskisinden daha aktif bir şekilde sürdürüyor. Bu gerçek artık sadece devrimciler tarafından dile getirilmiyor. Bizzat sermayenin temsilcileri tarafından övgülerin konusu oluyor. Andıçlar aracılığıyla basına yansıtılanlar da bunu ortaya koyuyor. MGK toplantılarında "sosyal patlamayı ezmek amacıyla alınacak önlemler tartışılırken, yanısıra sendika ağalarının "sosyal patlama"yı önleme konusunda sunduğu hizmetler de takdir ediliyor.

İhanetlerini en üst noktaya taşıyan emekçi düşmanı bu çetelerin işçi sınıfı etrafında ördükleri abluka mutlaka parçalanmalıdır.

Zira tüm düzen temsilcilerinin temel kaygılarından biri, gittikçe teşhir olan bu asalakların işçiler üzerindeki denetimlerini yitirme tehlikesidir.

İşçi-emekçi hareketi önündeki temel engellerden biridir sendika bürokrasisi. TİS'lerin satılmasından tensikatlara, özelleştirmeden taşeronlaştırmaya kadar bütün saldırıların hayata geçirilmesinde temel rol oynayan bu hainler, hala işçi sınıfı üzerindeki denetimini sürdürebilmektedir. Bu denetim kırıldığında sınıf hareketi prangalarından kurtulmuş olacaktır.

Taban örgütlülüğünü örmenin önemi

Sınıf devrimcileri olarak, kitle hareketinin ya da "toplumsal patlamanın" yükselmesini beklemeden soluklu ve planlı faaliyetimizi sürdürerek işimize bakınakla yükümlüyüz. Elbette hareketin gelişimi bize sayısız olanak sağlayacaktır. Bu avantajları günü geldiğinde değerlendirebilmek şimdiden yürüteceğimiz çalışmaya bağlıdır. Sadece bizim çabamızla kitle hareketinin gelişmeyeceğini biliyoruz. Ancak hareket geliştiğinde, hedefe ulaşmak için devrimci bir önderliğe ihtiyaç duyacaktır. Bu noktada devrimci önderlik kritik bir öneme sahiptir. Zira devrimci önderliği ile birleşemeyen kitle hareketleri, genellikle bir eşiğe gelip kırılmaktadır.

Sermayenin güncel saldırılarını püskürtmek, sendika ağaları aracılığı ile düzenin işçi sınıfı üzerindeki denetimini kırmak, soluklu ve sabırlı bir devrimi örgütleme çalışmasını başarıya ulaştırabilmek için, sınıfın öncüleriyle buluşup birleşme zemini yakalayabilmeliyiz. Her zaman vurguladığımız, üretim birimlerinde tabana dayalı komiteleşme ve sınıfı harekete geçirmenin yol, yöntem ve araçları bulmak için yoğun bir çaba ve emek harcamaktan başka yol yoktur. Biçimi, isimi vb.'ne takılmadan, koşulların özgünlüğüne göre amaca uygun araçları bulup ortaya çıkarabilmeliyiz.

Öncü işçi platformalarını bu amaçla seferber etmenin önemi açıktır. Bu platformların atalete düşüp işlevsizleşmesini engellemek, planı ve hedefli bir çalışmayı zorunlu kılıyor. Değişik eylem biçimleriyle zenginleştirerek, başka araçlarla destekleyerek, öncü işçi ve emekçileri bizzat sürecin aktif bileşenleri haline getirmek gerekiyor. Bu alanda sağlanacak başarı sürece ivme katmanın yanısıra, yeni çalışma alanları da açacaktır. Ancak bu faaliyetlerle kısa sürede sonuç alınabileceği beklentisine girilmemelidir. Tüm güçleri harekete geçirip süreçlere müdahale etme sorumluluğunu unutmadan, sağlam bir taban oluşturup yayılmayı hedeflemeliyiz.

Bu çalışmaları yürütürken, temel önemde sanayi birimlerini gözden kaçırmamalıyız. Bulunduğumuz bölgede bu tür fabrika ve işletmeleri tespit edip çalışmamızı buralara taşımak amacıyla koşulları zorlamalıyız. Zira bu birimler, sınıf çalışmamızda stratejik bir öneme sahiptir. Sınıf hareketinin ve dolayısıyla mücadelenin geleceği bu birimlerce belirlenecektir. Partimizin politikalarını işçi sınıfıyla temel sektörleri üzerinden buluşturmak, çözmemiz gereken temel sorunlardan biridir. Proletarya sosyalizmi ile işçi hareketini bütünleştirmek, bu temel sorunun çözülmesine bağlı olacaktır.

Emeğin korunmasıyla ilgili talepleri kullanmanın önemi

Politika yapmaktan sözedilince, doğal olarak akla ilk gelen politik sorunlardır. Ülkemizde yakıcı politik sorunlar olduğu bir gerçektir. Faşist devlet terörü, cezaevi katliamları, işkence ve infazlar, Kürt halkı üzerindeki baskı ve inkar, örgütlenme özgürlüğü ve ifade hakkının engellenmesi, sendikalaşma, grev, genel grev vb. hakların içeriğini boşaltan ya da fiilen engelleyen yasalar ilk akla gelenlerdir. Bu sorunların kuşkusuz büyük bir önemi vardır.

Ancak kendini bu sorunlarla sınırlayan bir faaliyet, işçi-emekçiler nezdinde yeterli bir etki yaratmıyor. Zira yığınların gündelik yaşam sorunları politik sorunlara daha ağır basabiliyor. İktisadi-sosyal alanda emekçi yığınlar çok ağır sorunlarla boğuşmaktadırlar. Sistemin derinleşen krizinin emekçilere fatura

edilmesi, bu sorunları alabildiğine ağırlaştırmıştır. Dolayısıyla siyasal sorunlar ile yığınların iktisadi-sosyal sorunları organik bir bütünlük oluşturuyor. Taktik politikalarımızı belirlerken, bu bütünlüğün mutlaka hesaba katılması gerekiyor. Kitlesel militan eylemlerin ekonomik taleplerle başlayıp politik düzeye evrilmesi de bu sorunun taşıdığı önemi gösteriyor.

İktisadi-sosyal talepler uğruna verilen mücadele aynı zamanda işçi sınıfına gücünü toparlama ve birleştirme olanağı verecektir. Çalışma ve yaşam koşullarını düzeltmek, fiziki ve moral yozlaşmayı engellemek uğruna verilen bu mücadele, proletaryanın burjuva iktidarını devirip kendi iktidarını kurma mücadelesinde deneyim kazanmasını da sağlayacaktır.

Servet-sefalet kutuplaşmasının giderek derinleştiği, emekçilerin işsizlik, yoksuluk ve sefalete mahkum edildiği bir ortamda, emeğin korunmasıyla ilgili taleplerle yükseltilecek mücadele hızla politik bir içerik kazancaktır. Zira bu talepleri kazanmak, sermayeye, burjuva yasalara ve siyasi iktidara karşı militan bir mücadeleyi gerekli kılıyor. Bu çatışmada sermaye ve kurumlarıyla karşı karışıya kalan işçi sınıfı dost ve düşmanlarını daha iyi tanıyacaktır.

Krizin giderek derinleşmesi, sermaye düzenini sürekli yeni saldırılar gündeme getirmesini zorunlu kılmaktadır. Bu saldırılara karşı örgütlü-militan bir mücadele yükseltilemediğinde, kölelik zincirleri daha da kalınlaşacaktır. Taban örgütlenmelerini güçlendirip yayarak, işçi-emekçi yığınların sınırsız gücünü açığa çıkarmak için her türlü çabayı harcama zamanındır.

Sınıf çalışmasının bazı sorunları...

"TKİP, işçi sınıfının temel tarihsel amaçlarının ve çıkarlarının temsilcisidir. Burjuvaziye karşı mücadelesinin çeşitli gelişme aşamalarında işçi sınıfına yol gösterir, eylemine önderlik eder. Yalnızca ideolojisi, programı ve taktiği ile değil, sınıfsal temeli ve örgütünün sınıf bileşimiyle de proleter bir sınıf partisi olabilmek için azami çaba harcar. Fabrika ve işletme hücreleri temelinde örgütlenmeyi esas alır."

Parti tüzüğümüzün bu ikinci paragrafı, sınıf çalışmasının komünistler açısından taşıdığı önemi yeterli açıklıkta ortaya koyuyor. Sahip olduğumuz güçlü teorik temel ve ideolojik kimlik, bütün parti güçlerinin fabrikalarda komiteler, hücreler oluşturmanın taşıdığı önceliği ve aciliyeti kavramalarına olanak sağlayacak niteliktedir. İşin bu boyutuyla ilgili ciddi bir sorun da yaşamıyoruz. Asıl sorun, devrimci taktiğin hayata geçirilmesinde ortaya çıkıyor. Parti politikalarını yerellere taşımada, yani özgülleştirmede zorlanmalar yaşıyoruz.

Zorlanmaların bir nedeni, kitle hareketinin sancılı bir süreç yaşıyor olmasıdır. Bir diğer nedeni, ki bizim asıl üzerinde durmamız geren sorun budur, kendi öznelliğimizden kaynaklanmaktadır. Kitle hareketinin yaşadığı tıkanıklığı ne zaman aşabileceği sınıf mücadelesinin izleyeceği seyre bağlıdır. Bu süreci hızlandıracak olan ise etkili bir devrimci önderlik müdahalesidir. Etkili bir bir müdahaleyi gerçekleştirebilmek de sınıf içinde güç ve mevzi kazanmakla mümkün olabilir ancak. Dolayısıyla, nesnelliğe teslim olmadan parti politikalarını işçi sınıfı ve emekçilere taşımak için etkin bir çalışma yürütmek, kitle hareketinin gelişimine yapılabilecek en önemli katkı olacaktır.

Siyasal sınıf çalışmamız farklı araç ve biçimlerle yürütülmektedir. Böyle bir çalışma doğal olarak genel bir etki yaratmaktadır. Bu etkiyi örgütlemede kitlelerle doğrudan bağların kurulması, işçilerle birebir geliştirdiğimiz ilişkiler büyük bir önem taşımaktadır. Genel siyasal etkinin örgütlenebilmesi bu alandaki başarımıza da bağlı olacaktır. Bulunduğumuz alanda yapacağımız

örgütlenme çalışması aynı zamanda kendimizi sınayacağımız bir süreç olacaktır. Zira böyle etkili bir genel çalışma, kitlelerle doğrudan bağ kurmak, propaganda ve ajitasyonda ustalaşmak için uygun bir zemin oluşmaktadır. Bu zemin üzerinde başarılı bir örgütlenme çalışması, partinin sınıf içinde kalıcı mevziler kazanmasını sağlayacağı gibi, gelecekteki keskin sınıf çatışmalarına da bir ön hazırlık olacaktır.

Fabrikaları partinin birer kalesi haline getirecek olan hücrelerin kurulması, partinin sınıf bileşiminin proleter ağırlıklı kadrolardan oluşmasını beraberinde getirecektir. Fabrikada hücre örgütlenmelerini inşa etmenin ön adımları olarak okuma, eğitim ve çalışma grupları oluşturmak durumundayız. Karşımıza çıkan fırsatları iyi değerlendirmek ve uygun zamanda harekete geçmek bizim inisiyatifimize bağlıdır. Fabrikanın/işletmenin içinde yaşadığımız sorunlar, bu sorunların işçiler üzerindeki etkileri, düzenin emekçi kitlelere yönelik kesintisiz saldırıları vb., bir ilk adım atmak için yeterlidir. Saldırılar karşısında teşhir ve propagandayla yetinmek, sık sık yaşadığımız bir zaaftır. Kuşkusuz kesintisiz bir propaganda-ajitasyon ve siyasal teşhir faaliyeti yürüteceğiz. Fakat bununla sınırlı kaldığımızda somut adım atmayı başaramayacağız. Yaptığımız propaganda bir etki yaratsa bile, bunu örgütleyemediğimizde zamanla yok olacaktır.

İşçilerle, fabrikada yaşadığımız sorunlar ile güncel siyasal gelişmeleri konuşup tartışıyor, kendi alternatiflerimizi önlerine koyabiliyoruz. Buraya kadar bir sorun yok. İşçiler sorunları zaten yaşayarak öğreniyorlar, önereceğimiz alternatiflere de genellikle itiraz etmiyorlar. Bundan sonrası sorunlara karşı aktif tutum almak ve genel olarak doğru kabul edilen alternatif uğruna mücadele sürecine girmenin ilk adımının atılabilmesi için yol gösterici olabilmektir.

İşçiler arasında güven sorunu olduğu ve bu güvensizliğin işimizi zorlaştırdığı tartışmasızdır. Herşeye rağmen güven sorununu çözmek, ancak faaliyet içinde başarılabilir. Çalıştığımız her fabrikada/işletmede işçileri çaresizlik içine sürükleyen bu boğucu havayı dağıtmak sorumluluğu öncelikle bize aittir. Bunu başarabilmek için, öncelikle öncü işçileri bir araya getirip harekete geçirmenin yollarını bulmakla yükümlüyüz.

Kimi zaman düştüğümüz, bizi daralttığı gibi ilişkilerimizi de kısırlaştıran bir hataya değinmek gerekiyor. İşe başladığımız birçok fabrikada ilk gözümüze çarpan işçilerin kendi aralarında gruplaşmış olmasıdır. Bu gruplaşmalar bazı ortak özellikler (akrabalık, hemşehricilik, aynı mezhebe mensup olma, aynı mahallede oturma vb.) üzerinden oluşmaktadır. Bunun anlaşılır nedenleri olmakla beraber, işçiler arasındaki dayanışmayı zaafa uğratabilmektedir. İşte biz de bu gruplardan yakın gördüğümüz biri ile daha yakın ilişki geliştirme yoluna gidebiliyoruz. Bu hata işyerindeki etkimizi sınırlıyor ve öncü işçilerle buluşmamızı zora sokabiliyor.

İlerici, öncü işçilerle ortak bir noktada buluştuğumuzda, komite kurma ihtiyacı kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Fabrikada yaşadığımız sorunların kapitalist düzenin dolaysız sonuçları olduğu gerçeğinden hareketle, işçilerin dikkatlerini temel toplumsal sorunlara çekmek, sınıf mücadelesinin sadece tek kapitaliste karşı değil, ama kapitalist sınıfın egemenliğine karşı bir mücadele olduğunu kavratmak için azami çaba harcamak kaçınılmazdır. Bunu asgari düzeyde başarabildiğimiz her işyerinde okuma, eğitim ya da çalışma grubu kurmamız kolaylaşacaktır.

Çürümüş ve kokuşmuş burjuva düzenin ayakta kalabilmek için emekçi kitlelere karşı yürüttüğü azgın saldırılar, sınıf çelişkilerine her geçen gün yeni boyutlar eklemektedir. Bu nesnel olarak emekçileri parti çizgisine kazanmanın zemini olgunlaştırmaktadır. Kısa sürede sonuç alıp almamaktan bağımsız olarak, bu amaç doğrultusunda kesintisiz bir şekilde mücadelemizi sürdüreceğiz. Sınıf çalışmasında sergileyeceğimiz ısrar ve kararlılık, bize, zorlanmamıza yol açan zayıf yönlerimizle mücadele etme ve bu zaafları geride bırakma olanağı da sağlayacaktır.

M. Dağlı

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Daha etkin bir sınıf çalışması...

Çalıştığımız alan geniş bir işçi potansiyeline sahip. Organize sanayi sitesi, orta ölçekli işletmelerin bulunduğu sanayi siteleri, dağınık konumlanan fabrikalar bulunuyor. Ağırlıklı olarak metal ve tekstil işkollarını kapsıyor.

Yerel platform çalışmasını bulunduğumuz alan üzerinden güçlendirmek noktasında belli zayıflıklar yaşadık. Bölgedeki sınıf hareketini yakından takip etme, alana hakim olmadaki yetersizliklerimizim yanısıra, platform çalışmasının değişik kesimlerde bir devrimci yapının çalışması olarak algılanmasının da bunda payı var. Ulaştığımız fabrikalar halen yeterli düzeyde değil. Sendikalı fabrikalarla ilişkiler de henüz sınırlı.

Mevcut ilişkilerin aktif desteği sağlandığında, çalışma yeni imkanlar yaratacaktır. Yanısıra, mevcut işkoluna bağlı sendikalarda tanışılan işçilerle fabrikalarında bire bir ilişkiye geçmek, ilişkileri sürekli hale getirebilmek gerekiyor. Fabrika çalışmasında alacağımız mesafe platform çalışmasına da yansıyacaktır. Bulunduğumuz fabrika ve çevre fabrikalarla girdiğimiz bire bir ilişkiler ile çevre işçi ilişkilerimizin genişletilmesi ve geliştirilmesinde alacağımız mesafe, başarımızı belirleyecektir. Eğer işçi arkadaşları toplantılara çekemiyorsak, bunun nedenlerini irdelemeli, müdahalede zayıf kaldığımız yönleri saptayıp üzerine gitmeliyiz. Platform çalışmasının araçlarını işçi arkadaşlara iletmeli, onların katkı, düşünce ve önerilerini almalı, olumlu olumsuz gözlemlerini deneyim olarak yayın organlarınıza aktarmalıyız. Bu, diğer alanlardaki platform çalışamaları için yararlı olacaktır.

Örneğin geçtiğimiz aylarda yürüttüğümüz imza kampanyası önemli bir deneyim oldu. Değişik fabrikalardan işçiler oldukça farklı tepkiler verdiler. Bir tekstil fabrikasında imza alınırken, işçiler önce buraya sendika mı getireceksiniz diye sordular. Baştan imza atmaya çekinenler imza metninin içeriğini anlattıktan sonra imza verdiler. Bir kısmı da, imza atarsam patronun kulağına gider, işten atılırım kaygısıyla vermek istemedi. Bu fabrikada alınan imza sayısı sınırlı olsa da, birçok işçiyle konunun tartışılması açısından yararlı oldu.

Örgütlü bir işyerinde, kendi fabrika toplantısı sırasında, imza metnini içeriği anlatıldıktan sonra, toplantıya gelen işçilerin büyük çoğunluğu imzaladı. Bir başka sendikalı fabrikada temsilciyle yapılan ilk görüşmede, temsilci kampanya metnine olumlu yaklaştı. Ancak fabrika komitesi tarafından sendikayla görüşülmeden kabul edilemeyeceği, imza kampanyasını düzenleyenlerin açıkça belirtilmediği türünden gerekçeler öne sürülebildi. Görülüyor ki, sendikal bürokrasi bazı temsilciler şahsında da henüz aşılabilmiş değil..

Demokratik kitle örgütlerine yapılan ziyaretlerde de imza kampanyasına olumlu yaklaşıldı. Buralara gelen ziyaretçilere imza kampanyasının amacı anlatıldı. Öncelikli hedef alanlarımız fabrikalar olmakla birlikte, derneklere giden kesimleri de duyarlı hale getirebilmeyi amaçladık. Buralara gidip gelen işçilerden platforma katılım konusunda henüz olumlu sonuç alamasak da, ısrarlı davranmalıyız.

Geçen sürecin deneyimlerinden gerekli dersleri çıkarıp, planlı ve programlı bir tarzda daha etkin bir faaliyeti örgütlemeliyiz. Önümüzdeki süreçte işçi ve emekçilere yönelik saldırılar daha da katmerleşecektir. Partili işçiler olarak işçi sınıfını iktidara taşıyacak güçleri parti bayrağı altında toplamak öncelikli görevimizdir. Sınıf çalışmasında daha etkin bir müdahale için olanakları en iyi şekilde değerlendirmeliyiz

A. Umut/İstanbul

Bir bölgede sınıf hareketine ilişkin gözlemler

Çalıştığım bölge üzerinden genel olarak sınıf hareketi, sendikal hareketin durumu, içinden geçtiğimiz süreçte işçilerin eğilimleri üzerine gözlemlerimi aktarmak istiyorum.

Yaşadığım bölgede binlerce işçi sosyal haklardan yoksun olarak ve düşük ücretlerle çalışmakta ve yoğun bir işsizlik yaşanmaktadır.

Önce sendikal hareketten başlamak istiyorum. Bu bölgede sınırlı sayıda sendikalı işyeri mevcut. Geçtiğimiz dönemde sendikalaşmayı başaran işçiler ise patronların azgın saldırılarıyla yüzyüze kalıyorlar. Bu saldırıların püskürtülememesi binlerce sendikasız işçiyi bu tür girişimlere karşı soğutuyor ve sendikalara güvensizliği artırıyor. Bu kuşkusuz bugün Türkiye'de yaşanan genel bir durumu ifade ediyor. Sendika bürokratları bu güvensizliğin oluşmasında birinci derecede rol oynuyorlar.

Sendikalı işyerlerinde de öncü işçiler saldırılara karşı herhangi bir tepki ortaya koyabilmiş değiller. Sendika bürokratları, yetkiyi kaybetmemek adına, krizi vesile eden patronların esnek üretim dayatmasını kabul ediyorlar. Bu işyerlerinde yaş ortalaması 30-35 arasında. Öncülerin çoğu ya reformizmin ya da sendika bürokratlarının etkisi altında.

İşçilerin durumuna gelince. Bölgede belli bir süredir devrimci faaliyetin sınırlı kalması sayesinde reformistler belli bir etki alanı bulabiliyorlar. Genelde işçi ve emekçiler henüz devrimciler ile reformistleri ayırdedemiyorlar. Reformistler de bunu kullanarak etkileyebildikleri kesimleri devrimcilerden uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Ancak bugün onlar da işçi ve emekçileri etkilemede o kadar başarılı değiller. Ve devrimcilerle reformistleri ayıredebilen işçiler de var.

İşçilerin ağırlığı genç işçilerden oluşuyor. Daha orta yaşlı olanlar sorunlara ve gündeme daha bir ilgi gösteriyorlar. Ama iş bir şeyler yapmaya gelince daha geride durabiliyorlar. Bu bildiğimiz işini kaybetme korkusudur. Genç işçiler sorunlara daha uzaklar, ama kendi çevrelerinde ve işyerlerinde ilişkilerinde daha bir içiçelik var. Bir araya getirip bir şeyler yapmak açısından bu bir olanak olmakla birlikte, sözkonusu zayıflık nedeniyle çok kolay olmuyor.

Bizim bu bölgede henüz yeni yeni oturan bir çalışmamız var. Daha önceki süreçte yürütülen parti faaliyetinin işçiler üzerinde yarattığı belli bir etki var. Henüz biz o düzeyi tutturamasak da, örneğin demokrat bir işçiyle ya da başka insanlarla konuştuğumuzda, bize yabancı olmadıkları görülüyor. Daha ilk sohbetlerde bazı insanlar bizi politik olarak tanıyabiliyorlar. Bu sayede birçok sorunu rahatça konuşabiliyoruz. Bu geçmişte yürütülen faaliyetin boşa gitmediğini gösteriyor.

Kendimize dönük olarak şunu söyleyebiliriz. Önceki çalışmaların deneyimlerine tekrar tekrar bakmak, onlardan yararlanarak, duruma ve döneme uygun politikalar geliştirmek durumundayız. Örneğin MYO'nun Nisan '01 tarihli 222. sayısında bir yoldaşın bir yazısı var. Yoldaş kitle çalışmasında yaratıcı olmak, politikaların hayata geçirilmesi için değişik esnek araçlar kullanmak gerektiğini vurguluyor. Bu bizim için de önem taşıyor.

Bugün işçi ve emekçiler son derece kapsamlı saldırılarla yüzyüzeler, düzene ve devlete olan öfke ve tepkileri her geçen gün büyüyor. En sıradan işçi bile yaşadığı sorunlardan yakınıp tepkisini dile getiriyor. Geçmişte bu tür yakınmaları bu rahatlıkta yapamaz, düşüncelerini açıklamakta çekinirlerdi. Bu açıdan durum çok farklı. Ama buna karşın işçiler yine de bize bir biçimde uzaklar. Onları kendi yakıcı sorunları için bile kolay kolay bir araya getiremiyoruz. Süreç daha çok çaba, daha çok enerji harcayarak sınıfla devrimci buluşmayı gerçekleştirmeyi her zamankinden daha yakıcı bir biçimde dayatıyor.

Partili bir işçi

Okurlardan / Yoldaşlardan...

İşçi sınıfının ve komünizmin büyük şairi Nazım Hikmet'i doğumunun 100. yılında saygıyla anıyoruz...

Vatan haini

"Nazım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.
Amerikan emperyalizminin yarı sömürgesiyiz, dedi Hikmet.
Nazım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."
Bir Ankara gazetesinde çıktı bunlar, üç sütun üstüne, kapkara haykıran puntolarla,
bir Ankara gazetesinde, fotoğrafı yanında Amiral Vilyamson'un
66 santimetre karede gülüyor, ağzı kulaklarında, Amerikan amirali
Amerika, bütçemize 120 milyon lira hibe etti, 120 milyon lira.
"Amerikan emperyalizminin yarı sömürgesiyiz, dedi Hikmet
Nazım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."
Evet, vatan hainiyim, siz vatanperversiniz, siz yurtseversiniz, ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim.
Vatan çiftliklerinizse,
kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,
vatan, şose boylarında gebermekse açlıktan,
vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvranmaksa yazın,
fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,
vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa,
ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan,
vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa,
vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan,
ben vatan hainiyim.
Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla:
Nazım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.

28 Temmuz '62